PARADIS CU ÎN... LOCUITORI

Despre panaceu

Orice vorbitor de limbă română ceva mai şcolit ştie că alăturarea de cuvinte "panaceu universal" este pleonastică. Se zice simplu *panaceu* pentru că, în conformitate cu Dicţionarul Explicativ al Limbii Române, termenul vine din limba greacă unde "pan" înseamna *tot* iar "okos" înseamna *remediu.* Deci un remediu universal, un medicament sau un leac bun pentru toate bolile posibile.

Incepând cu alchimiştii Evului Mediu ce pe lângă piatra filozofală îsi făceau timp să testeze fel de fel de leacuri şi până la vindecătorii prin bioenergie de astăzi, panaceul a făcut carieră la umbra medicinii autentice.

In plin război, Războiul de treizeci de ani, când luptătorii mai mult se ciopârţeau decât se omorau ca în secolul nostru "modern", circula fiind în mare vogă un panaceu intitulat "*alifie de arme*". Nu era războinic, de la soldat la general, care să nu dorească a avea aşa ceva. Iată reţeta alifiei universale aşa cum apare într-o carte a vremii:

"Ia grăsime de la un vier sălbatic şi de la unul domestic precum şi unsoare din laba unui urs de şapte ani; din fiecare câte o jumăate de uncie. Adună o măsură bună de râme, pune-le îmtr-o oală, acoper-o şI arde-le scrum. Ia din scrumul de răme de trei ori câte o jumătate de găoace de ou, adaugă-i ca de patru ori mărimea unei nuci muşchi de ţeastă presat luat de pe craniul unui om ce a fost spânzurat ori tras pe roată. Mai ia înca trei uncii de praf de furnici şi şase uncii de lemn de santal roşu pisat mărunt. Toate acestea amestecă-le bine cu grăsime, adaugă un pic de vin şi gata ungunetum armarium, nobila alifie de arme.

Pe omul modern îl apucă greaţa când se gândeşte că rănile ar fi putut fi unse cu această oribilă fiertură. Dar nu, spre liniştea dvs. trebuie să subliniez că acest panaceu nu era destinat rănilor ci... armelor. Cu această pomadă se ungea arma care a provocat rana, presupunând că arma s-ar mai fi putut afla la îndemâna. Oricum, este bine să ştim că naivitatea nu a diminuat cu trecerea anilor iar credinţa în panaceu ca principiu a rămas neştirbită. Doar conţinutul a fost schimbat de la o epocă la alta...

In Franţa secolului luminilor era la mare preţ exotismul. Tot ceea ce venea din îndepartata Africă devenea imediat obiect de experiment şi, evident, experimentat. Astfel urina de elefant a ajuns să trateze guta, reumatismul, anchiloza şirei spinării şi reumatismul. Era scumpă şi de multe ori se pare că nobila licoare nu-şi făcea efectul miraculos deoarece contrabandiştii reuşeau să producă pe plan local, fără TVA şi accize cantităţi impresionante folosindu-se de propria fiziologie. Ce mai conta? Timp de zeci de ani, sticle cu lichid gălbui pe care scria "urină de elefant african" au fost neostoit vândute drept panaceu, leac bun la toate.

Moda s-a schimbat, a venit vremea luării de sânge. Te doare stomacul, ai diaree, ţi-au ieşit pete roşii pe faţă? Nimic mai simplu: cu o lanţetă ţi se rupea o venă şi după umplerea unui lighenuş sau două cu sânge, cu siguranţă că trebuia să te simţi mai bine. La nevoie tratamentul era reluat peste două zile. Iar înmormântarea peste trei... Până şi anemia era tratată prin această metodă "infailibilă", luarea de sânge! Perioade mai scurte sau mai lungi de glorie ca panaceu au avut la rândul lor gazul lampant, pilitura de aluminiu, scoarţa de pin canadian, argila galbenă, untura de peşte sau spanacul marinarului Poppey.

Săptămâna trecută, fiind ameţit de lume şi preţuri în piaţă, aproape că m-am ciocnit de taraba unui vânzător de ceai special, "panaceu universal pentru toate bolile", cum bi-pleonastic scria pe cartonul aşezat la vedere. "La ce e bun ceaiul ăsta? - m-a întrebat terapeutul măsurându-mă cu milă faţă de ignoranţa mea vinovată. Păi scrie aici, e bun la toate. Tratează de gâlci, gălbinare, oftică, dureri de cap, de burtă, de şale, limbrici, întepaturi la inimă, colită, ţiuială în urechi, nervi la stomac..." Turuia ca o mitralieră şi mi-a întins o pungă cu ceai miraculos. Dacă ar fi vindecat şi SIDA cu siguranţă că mă aflam în faţa viitorului laureat al Premiului Nobel pentru medicină. "Şi chiar vindecă? Sau are doar un efect placebo?" Părându-i-se un nume de leac rival acest ultimul cuvânt, mi-a întors spatele întristat de necredinţa mea păcătoasă.

Nu doar în pieţe întâlnim furnizori de panaceu ci chiar acolo unde te-ai aştepta mai puţin. Publicaţii cu pretenţii de

seriozitate şi rigoare ştiinţifică încearca să convingă publicul de virtuţile infailibile ale oului de prepeliţă, veninului de albină sau sucului de orz verde care vindecă tot ce întâlnesc în cale... In nici un caz nu vreau să pun aici la îndoiala **principiile** unui regim de viaţă echilibrat, cu dietă (cât mai) vegetariană. La aceste principii subscriu şi le afirm aici cu voce tare... pardon, cu LITERĂ MARE. Insă niciodată, oricât am căuta, nu vom găsi un panaceu, un leac bun pentru vindecarea tuturor bolilor şi nevrozelor noastre fizice şi psihice.Ar vrea el omul păcătos să mănânce din fructele pomului cunoştinţei binelui şi răului concomitent cu cele ale pomului vieţii pentru a trăi veşnic... veşnic în păcat. Dar nu se poate. Nici rădăcina de ging-seng, nici zeama de aloe cu miere şi nici sucul de ţelină nu vor vindeca **şi** ulcerul cauzat de necumpătare **şi** cancerul pulmonar datorită fumatului **şi** depresia psihică din cauza înstrainarii de Dumnezeu... Nici măcar pe rând şi cu atât mai puţin toate aceste boli deodată.

Să ne ferim de leacuri universale care vindecă chipurile orice dar care nu se dovedesc a fi decât **a**măgire, **a**mânare şi **a**mestec de semimedicină cu sfertobăbesc. Sau aşa după cum psihologia a născut bastardul monstruos numit "parapsihologie", panaceul a născut paramedicina... Credem că putem să trăim oricum pentru că, în caz de necesitate alergăm la leacul universal care vindecă în trei săptămâni ce am stricat în treizeci de ani de necumpătare. Regim vegetarian bine echilibrat, mişcare în aer liber, apă curată, optimism, încredere în Dumnezeu - principiile pe care medicii creştini le-au recomandat sub numele NEW START. Toate împreuna reprezintă un mod de viaţă sănătos, o viaţă cât mai împlinita la modul fizic şi la modul spiritual. Altfel... Altfel nu este decât... dar mai bine să vă relatez întâmplarea.

Ne aflăm în Anglia înfloritoare a secolului al XVIII-lea, la Academia Regală din Londra. Sir John Hill, pasionat de ştiinţe naturale, dorea cu multă ardoare să devină membru al distinsei instituţii însa nu reuşea deoarece, din cauza spiritului său ascuţit, îsi făcuse mulţi duşmani. Aşa că în zadar asalta fotoliul de academician. S-a gândit să se răzbune şi a făcut-o. Intr-o zi, secretarul Academiei a primit o scrisoare senzaţională citită imediat în prima şedinţă publică. Fusese trimisă după toate aparenţele de un medic din provincie şi relata vindecarea miraculoasă obţinută cu ajutorul *smoalei*. Un marinar şi-a rupt piciorul; medicul a potrivit părţile rupte, le-a uns cu smoală, le-a bandajat şi după trei zile, ele s-au sudat perfect. Marinarul umblă de parcă n-ar fi avut niciodată vreun accident.

Pe vremea aceea era la modă ca panaceu smoala şi se vorbea foarte mult despre puterea ei terapeutică. Se relatau chiar minuni , mai ales despre smoala ce s-ar fi găsit în sarcofagele cu mumii egiptene tocmai descoperite. La Academie, savanţilor care susţineau smoala ca panaceu, cazul marinarului le veni la îndemâna, constituind o nouă dovadă în sprijinul propriilor lor teorii. S-au găsit şi sceptici aceştia opinând că piciorul nu putea să fi fost complet rupt. Medicul din provincie exagerează probabil iar vindecarea trebuie că n-a fost chiar aşa de rapidă.

Discuţiile au durat câteva şedinţe bune, tulburate de opiniile pro şi contra ale distinşilor membri academicieni referitoare la virtuţiile excepţionale ale smoalei. Apoi "medicul de provincie" a trimis o nouă scrisoare, scurtă, care suna cam aşa: "In scrisoarea mea anterioară am omis ceva. Am uitat să vă spun că piciorul rupt al marinarului şi refăcut datorită smoalei era ... de lemn".

Cei care vând sănătate la litru prin ceaiuri-minune, la kilogram prin "untu'-pământului" sau la milivolţi prin şedinţe de bio-energie, ştiu că fac frecţie la picior de lemn. Lipit sau nu cu smoală. De fapt nimeni nu ar mai vinde dacă nu ar găsi suficienţi cumpărători.

Marele Medic, Isus Christos, cel care şi-a petrecut mai mult timp vindecând decât predicând cât a fost pe pământ, doreşte şi acum să ne vindece, să ne dea acea "viaţă din belşug" cum afirmă în Ioan 10,10. Această viaţă ca dar al Său implică sănătate fizică şi spirituală precum şi motivaţii superioare de-a ne-o păstra. Goana după soluţii miraculoase în timp ce neglijăm sistematic sfaturile Spiritului Sfânt care îndeamna la reformă în domeniul sănătăţii este deja un prim semn de boală. Să ne întoarcem la principiile Bibliei şi la un mod de viaţă sănătos care ne va aduce mai multă satisfacţie decât improvizaţiile costisitoare sau nu dar oricum, improvizaţii, cu care vrem să lipim bucăţile ce ne-au mai rămas dintr-o viaţă cu sănătate de... lemn.

Despre răţoi şi şopârle

Acum mai bine de şaizeci de ani, un ziarist american pornit pe farse a propus colegilor săi un pariu. A spus că va solicita preşedintelui cea mai stupidă aiureală şi se obligă să facă. astfel încât cererera să fie semnată cu bună credinţă de o serie de cetăţeni onorabili. Pariul a fost acceptat. N-au trecut nici trei zile şi pe masa redacţiei se lăfăia cererea adreată

preşedintelui Roosevelt prin care şaptezeci şi cinci de semnatari îi solicitau să propună votarea unei pensii pentru... "văduva soldatului necunoscut!

Europenii nu pun prea mare preţ pe cultura generală a americanilor de rând. Publicistul Brisbane G. de la trustul de presă "Hearst" atribuie cititorilor americani de ziare şi reviste ilustrate tip "magazin" o naivitate fără margini. Aceştia cred orice cu condiţia ca minciunile să fie dozate corespunzător. De fapt nici europenii nu prea excelează în a distinge clar adevărul de "florile" lui gazetăreşti deoarece viaţa stresantă pe care o duc le răpeşte de multe ori disponibilitatea de a elimina senzaţionalul ştirilor false care se amestecă împreuna cu cele adevărate în acelaşi compot, servit de obicei dimineaţa sub formă de ziare, la prânz ca unde radio şi seara ca imagini TV.

De foarte multe ori chiar consumatorii de informaţie caută ştiri ieşite din comun, senzaţionaliste, care n-au au nici o legătură directă cu evenimentele politice şi culturale ale zilei respective din dorinţa de evadare. Din totdeauna cei care au trăit în banal s-au refugiat în senzaţional într-un fel sau altul, prin Isaac Asimov cei cu cultură SF, Sandra Brown cei cu cultură la FF şi devorînd pagini de ziare cei cu nădejdea culturii în Bulina roşie.

In plus credulitatea cititorului de ziare este stimulată şi de vraja literei tipărite rămasă la fel de infailibilă ca pe vremea lui Caragiale. De la "Conu Leonida" care caută în gazetă la ultimile ştiri să vadă ce e cu "revuluţia" ce trage focuri de pistoale în miez de noapte afară şi până la "Conu senator" (al melcilor) care citeşte gazetele pentru a-şi descoperi numele şi faptele de vitejie în luptă contra "corupţiunii care va să zică" dar nu ratează nici articolele despre paranormal, aşa, pentru delectare, cuvântul tipărit este sacru... "Mamă, mamă, ce mai mint ăştia dom'le" - se minunează cititorul dar continuă cu obstinaţie să citească. Tot. Până la caseta redacţiei de pe ultima pagină.

In Franţa există un ziar cu un tiraj record intitulat "Le canard enchaîne" adică "răţoiul înlantuit", prototipul "Academiei Caţavencu" de la noi. In afară de băşcălie şi sancţionarea morală a politicienilor care calcă în strâchini într-un fel sau altul, săptămânalul are grijă să scoată cartonaşul galben ori de câte ori vreun ziar care se doreşte a fi crezut strecoară şi ştiri senzaţionaliste doar din raţiunea menţinerii tirajelor. Astfel de ştiri se numesc "*răţoi*". Originea acestei expresii în gazetărie, "răţoi" = informaţie falsă sau distorsionată intenţionat, se leagă de faimoasa experienţă a unui ziarist numit Cornelissen, făcută cu mulţi ani în urmă.

Cornelissen, plictisit de minciunile grosolane ale ziarelor din vremea sa, a vrut să dea un exemplu de cum trebuie să se mintă spiritual. A scris în ziarul său un articol despre o experienţă ştiinţifică menită chipurile să demonstreze lăcomia fără margini a raţelor. Nişte savanţi ar fi închis într-un coteţ douăzeci de raţe. Una a fost tăiată pe loc şi tocată cu pene cu tot a fost dată ca hrană celorlalte. Acestea s-au repezit ca nişte căpcăuni şi au înghitit-o. Au rămas nouăsprezece raţe. Din nou a fost tăiată o pasăre şi făcută bucăţi a fost dată celorlalte optsprezece. Şi aceasta a fost imediat înfulecata. Din nou a fost tocată o raţă ... au rămas deci şaptesprezece. Şi aşa a tot continuat hrănirea raţelor făcându-se tocătură din câte una prin rotaţie, mâncată de celelalte. Penultima i s-a dat ultimei raţe care şi-a înghitit tovarăşa făcută tocătură cu o poftă de mâncare de invidiat. Iată deci cum s-a "adeverit" că raţa este fiinţa cea mai lacomă de pe pământ fiindcă una singură a fost în stare să mănânce într-o singură zi alte nouăsprezece raţe!

Ştirea cu raţele lacome a făcut o carieră strălucită. A parcurs toate gazetele din Europa trecând apoi Atlanticul în America. După multe luni de zile ea s-a reîntors pe bătrânul continent dar nu singură ci... însotita de un proces-verbal autentic întocmit la disecţia raţei cu pricina, potrivit căruia profesorii au găsit în cadavrul păsării diferite malformaţii... În cele din urmă Cornelissen a dat în vileag adevărul. De atunci ştirile false sau denaturate tendenţios din ziare se numesc "răţoi".

A trecut multă vreme de la păţania raţelor sacrificate pe altarul comun al ştiinţei şi gazetăriei iar de atunci lucrurile s-au mai schimbat. Agenţiile de presă concurează pentru a transmite ştirile cât mai corect şi cât mai rapid. Mijloacele de informare sau multiplicat, calitativ şi cantitativ: radio, televiziune, teletext, Internet... Dar cum naivitatea consumatorilor de informaţie nu a dispărut ci doar s-a diminuat, aproape că nu există ziar clasic sau electronic care să nu fie tentat de a strecura în paginile sale răţoi, consumaţi mai apoi cu fulgi cu tot, ca pe vremea lui Cornelissen, de devoratorii de informaţii senzaţionaliste.

- La maternitatea din Balşoi Sneg, Siberia, s-a născut un copil cu trei capete;
- Nea Gheorghe Trăscău din com.Bălăceştii de Mijloc vorbeşte în fiecare noapte cu lună plină în limba flamandă, dialectul dintre Bruges şi Korspaar;
- În Guyana se află mâna dreaptă a lui Decebal dusă acolo de vrăjitoare acum 200 de ani;
- Isus Christos s-a reîncarnat în India de când aceasta face experienţe atomice şi doreşte să devină

preşedintele ţării pentru a o ajuta în problemele politice şi economice...

A, veţi spune, păi noi suntem oameni serioşi, imuni la sindromul răţoiului gazetăresc!... Poate. Dar în afară de răţoi există şi multe *şopârle* în mass-media şi aici e aici ! Şopârla gazetărească, admirabil descrisă de regretatul Toma Caragiu într-un monolog satiric de mare succes, este ştirea tendenţioasă, cu adresă precisă, care manipulează indirect sau pe faţă. Există o gamă întreaga de procedee specifice, o artă aş zice, pe care orice ziarist absolvent sau nu de facultate de Jurnalism trebuie să o stăpânească. Măcar aşa, ca teorie ce face parte din arseanalul profesional, deşi... mă îndoiesc de faptul că există vreun ziarist care, la comanda patronului care-l plăteşte, să nu cânte "Aria şopârlei" pe trei coloane.

Exemplu: scandalul ţigărilor de contrabandă... Iată pagina 1 plină de ştiri şi fotografii la subiect, cu noi dezvăluiri şi noi luări de poziţii şi noi dezminţiri... Undeva, mai într-un colţ, un personaj politic neagreat de respectivul ziar, surprins ca din întâmplare fumând. Dedesubt, o întrebare pusă cu schepsis: "Dar de ce X (adică insul din fotografie) nu i-a atitudine în această ruşine naţională? Nu cumva acoperă ceva sau pe cineva?"... Gata, s-a strecurat şopârla. Şi acesta nu este decât un exemplu grosolan...

Şopârle transformate în crocodili pot fi extrem de dăunătoare mai ales într-un domeniu sensibil al vieţii publice din România: domeniul spaţiului spiritual. A aruncat cineva bomba cu intrarea Bisericii în politică iar, ca pe linia întâi, atacul trebuie să fie bine acoperit şi cu spatele asigurat. Iar treaba aceasta poate fi făcută extrem de eficient şi cu mijloace minime de o invazie de şopârle în spatele frontului care să "orienteze" cititorii. Am cules câteva etichete şopârleşti în caz că cineva m-ar soma "arată docomentul !": "sectanţi periculoşi", " pericol pentru fiinţa noastră naţională", "atac perfid la adresa credinţei strămoşeşti"...Şi gata şopârla. Sau sintagme reluate papagaliceşte: "suntem creştini de două mii de ani", "să nu vină americanii să ne învete pe noi religie sectară", "suntem un popor blând dar s-a abuzat prea mult de bunătatea noastră", "Biblia sectantă fără cruce este falsă"... Rog cititorii să mă ierte că sunt cam tăios şi să facă apel la "blândeţea aceea" rămasă de cele mai multe ori la stadiul de proverb. Dar nu am cum să nu fiu aşa; şopârlele muşcă şi de aceea "tăiosul" este necesar.

A privi informaţiile dubioase cu neîncredere, a compara întotdeauna ştirile informându-ne din cel puţin două surse diferite, a parcurge în viteză paginile pline cu pene de răţoi şi, la polul opus, a petrece mai mult timp studiind Cuvântul lui Dumnezeu decât citind "măcăneli" - iată sugestiile pe care fiecare le poate aplica personal. Aşa cum afirma Isus Christos în Matei 5,11 vine vremea când *din pricina Mea oamenii vă vor ocărî... şi vor spune tot felul de lucruri rele şi neadevărate împotriva voastră.* Aceasta se va întâmpla în primul rând în mass-media, cu siguranţă! Pagini de ziare şi programe audio-video mai întâi cu şopârle, apoi cu răţoi, crocodili şi balauri (Apoc.12,17) vor porni ofensiva devorându-şi pur şi simplu cititorii. Iar naivii fără antrenament , cei care n-au luat în considerare semnul exclamării din înteleptul verset care îndeamna "*cine citeşte să înteleaga!*" se vor lăsa înghititi. Ei, consumatorii de "răţoi" tocaţi de astăzi vor fi atunci prada cea mai uşoară a balaurului mai sus pomenit.

Să nu trecem prin Biblie ca gâsca, pardon, răţoiul prin apă; să avem răbdare studiind şi aplicând cele citite, până ce albul de lebădă al Cuvântului lui Dumnezeu ne va maturiza spiritual. Cât despre răţoi şi şopârle - la tocător! Să vânăm noi aceste lighioane acum cât sunt pui.

Despre nume şi titluri

Deşi citisem versetele de zeci sau sute de ori, de-abia târziu mi-am dat seama de un anumit lucru şi anume că, în Geneza cap.2 Adam a făcut ceva de unul singur **înainte** de crearea femeii: "*Şi omul a pus nume tuturor vitelor, păsărilor cerului şi tuturor fiarelor câmpului; dar pentru om nu s-a găsit un ajutor care să i se potrivească*" (vers.20).

A pune nume lucrurilor şi mai ales fiinţelor înseamna a individualiza. Conform Dicţionarului Explicativ al Limbii Române, numele (s.n.) = "cuvânt sau grup de cuvinte prin care numim, arătăm cum se cheamă o fiinţă, un lucru, o acţiune, o noţiune, etc. şi prin care aceasta se individualizează"... Câinele era câine, tigrul era tigru,... omul era Adam adică "pământ sau cel făcut din pământ roşiatic".

Bine, când avem câte un singur exemplar din fiecare, problema este simplă, substantivul operând atât în sfera comunului cât şi în cea a propriului... Dar pe măsură ce animalele şi mai ales oamenii au început să se înmulteasca, a trebuit

inventată şi dezvoltată o întreaga ştiinţă a onomasticii, a numelelor care să diferenţieze, să individualizeze. Când spui la vocativ "omule!" adresându-te unui grup de persoane, este imposibil pentru cei care fac parte din acel grup să-şi dea seama la cine anume faci apel. A apărut deci substantivul propriu. Despre semnificaţia lui specială la vechii evrei, cu altă ocazie. Acum altceva aş dori să subliniez. Din dorinţa omului păcătos de a se diferenţia cât mai specific şi original, din setea lui nemăsurată după recunoaşterea superiorităţii, ascendentului, asupra celorlalţi semeni,, alături de nume a apărut şi **titlul**.

Poate că această găselniţă omenească a izvorât iniţial tot dintr-o necesitate de ordin practic, zic eu cu îngaduinta, pentru a-i deosebi pe purtătorii de răspunderi din societate sau a recunoaşte mai repede pe specialiştii dintr-un domeniu. Evident că aberaţiile nu au aşteptat prea mult pentru a-şi face apariţia şi aici, născându-se "homo nomenclaturisticus". Ca să fii pe placul unui funcţionar superior sau al unui suveran (mai ales), nu aveai la dispoziţie decât două mijloace:

1 - cadoul, ploconul, peşcheşul (sunt mai sugestive aceste ultime două cuvinte, unul de origine slavonă iar celălalt turcă) şi

2 - osanalele, tămâierile, laudele exagerate în asemenea hal încât "cel mai iubit fiu al poporului" respectiv să nu mai aibe încotro şi să se lase înduplecat. Dacă mai şi combinai aceste două mijloace, efectul era infailibil.

Exemplele abundă. In Birmania regii purtau următorul titlu: *"Regele regilor, căruia i se supun toţi ceilalţi stăpânitori, diriguitorul anotimpurilor, îndrumatorul atotputernic al fluxului şi refluxului, fratele mezin al soarelui, proprietarul celor douăzeci şi patru de umbrele"...* Chestia cu dreptul de proprietate asupra umbrelelor am înteles-o dar nu şi aluziile clare la meteorologie!

Şi băştinaşii din Sumatra aveau titluri destul de măgulitoare pentru un muritor: *"Domnul Atotului, al cărui trup luminează ca soarele, pe care Dumnezeu l-a făcut desăvârşit ca şi luna plină, cel care dacă se ridică în picioare umbreşte întreaga împaratie, etc."* Să mă ierte înaltimea sa că-i scurtez din titluri dar ar umple prea multe rânduri... Noroc că nu avea nevoie de paşaport pentru că i-ar fi fost imposibil să-şi treacă în rubrica destinată semnalmentelor, năstruşnicia cu ridicatul în picioare prin care umbreşte tot regatul deşi nu era unchi nici măcar de-al cincilea al lui Ghiţă Mureşan.

Morbul titlurilor pompoase şi lungi s-a întins ca o molimă din Asia în Europa. Terenul cel mai favorabil l-a oferit curţile micilor domnitori germani din secolele XVI şi XVIII. Cu totul neaşteptat, a făcut mai puţine ravagii printre domnitori, înfierbântând în schimb subalternii, puzderia de burghezi şi nobili mărunţi dornici de afirmare. Prinţul domnitor se mulţumea cu titlul de *Alteţă* care mai târziu s-a transformat în *Alteţă serenissimă*. In schimb conţii şi baronii erau fie *Wolhgeboren* adică de bună obârşie, fie *Hochgeboren* adică de înalta obârşie. Iar un baron imperial avea nevoie de minute bune pentru a-şi scrie corect titlul care sună imposibil chiar şi pentru un bun vorbitor de germană. Titlul era: *Reichsfreyhochwohlgeborner*...După care urma enumerarea numelui, cu nelipsitul *von*, bineînţeles.

Apăruse chiar şi o carte de titluri, "Titularbuch", pe vremea lui Leopold al II-lea, care să facă ceva ordine în acest haos de înalti, prea cinstiţi, foarte nobili, superiori în, cei mai, extraordinar de... Acolo mai citim şi cum trebuia să te adresezi primarului unui oraş liber dacă doreai ca cererea să fie luată în considerare: *Celui de bună obârşie, severului în dreptate, neclintitului în cinste, de mare şi eminentă erudiţie, de mare şi eminentă întelepciune, Domnul Primar cutare şi cutare*...Dacă doreau să fi consultat de medicul oficial şi care ţinea cu tărie să nu fie confundat cu spiţerii şi şarlatanii ambulanţi care bântuiau prin târguri, trebuia să începi adresându-te astfel: *Domnului de înalta obârşie şi mare experienţă, neclintitului în cinste şi preaînvăţatului domn X, doctor preavestit în ştiinţele medicale, etc.*

Nici restul cetăţenilor nu s-a lăsat mai prejos, de la croitori la vidanjori, toţi ţinând neapărat să se împopotoneze cu titluri şi supratitluri - în mentalitatea vremii acestea fiind dovezi supreme de profesionalism şi cinste în meseriile respective. Toţi erau prudenţi, neclintiţi în cinste, foarte distinşi, care se hrănesc cu întelepciune, bineplăcuţi, de foarte mare experienţă... titluri oficiale fără de care nu aveai cum îndrazni să apelezi la serviciile lor inestimabile. Dar ce să zic, nici nu îndraznesc să vă spun cum îsi concepeau titlurile teologii vremii, cei care stăteau în permanent contact (sau cel puţin aşa ar fi trebuit) cu Biblia şi cu învataturile umilului tâmplar Isus Christos!

Astăzi pare că ne-am vindecat de aberaţii în acest domeniu deşi nu este departe epoca (neapărat de aur) în care sintagma-titlu *cel mai iubit fiu al poporului* era reluată papagaliceşte de la vlădică la opincă. Oricum nu mai suntem tovarăşi ci domni. Iar dacă "domnul" a mai făcut şi ceva şcoli, să nu care cumva să nu le enumeri odată cu numele că îti strici relaţia pe viaţă iar respectivului îi strici ziua. Deci "domnule X" este chiar o jignire celui pe care poţi să-l gratulezi cu "domnule academician profesor doctor inginer"... în aşa fel încât să se audă cel puţin la o sută de metri atunci când îl saluţi pe stradă.

Este adevărat cuvântul Bibliei şi plin de bun simţ: "cui datoraţi cinstea, daţi-i cinstea", respectul, consideraţia. Este cât se poate de normal. Şi totuşi, când mă gândesc că strălucitul cărturar care a fost Pavel, absolvent al celor mai înalte şcoli ale vremii, care ar fi putut pretinde cu îndreptatita mândrie titluri onorifice, academice sau legate de caracterul său integru, nu s-a recomandat pe sine niciodată altfel decât *Rob al lui Isus Christos...* Nu academician, nu **doctor docent ci... rob decent**.

Vrei să fii important în această lume? Pentru cine: pentru oameni sau pentru Dumnezeu? Nu titlul contează, ci caracterul. Aici trebuie lucrat, îmbunatatit, schimbat. Deoarece caracterul va fi criteriul conform căruia Dumnezeu ne va zice: "Bine... - cum scrie? alteţă serenissimă, de bună şi aleasă obârşie, de eminentă erudiţie..." Sau "bine...luminăţia voastră, preafericirea voastră, înalt preasfinţia voastră..."? Aşa scrie? Cuvântul este clar în toate Bibliile, cu sau fără cruce, titlul este marcat foarte apăsat: "Bine **rob**, bun şi credincios..." Rob. Dacă ne place.

Dacă dorim să avem viaţa veşnică, trebuie să purtăm cu demnitate acest titlu dispreţuit: rob. Nu este un paradox. Este o cinste ce ni se oferă pentru că şi Isus l-a purtat, El fiind Dumnezeu care a luat chip de rob ca să ne înalte şi pe noi la această demnitate nemaipomenită - Robul lui Isus Christos.

Ce n-a văzut Parisul

Despre felul în care cultura românească şi noi, românii, ca oameni, ca popor, suntem sau ar trebui să fim cunoscuţi în străinătate, s-a scris extrem de mult în ultimii ani. Am ajuns să ne temem mai puţin de această nerecunoaştere reală decât de propria noastră obsesie legată de ea. Obsesie dispusă mereu să transforme într-o nedreptate fatală şi existenţială un fenomen cu cauze mai mult sau mai puţin obiective şi analizabile...

Că pe Champes-Elysées, la Trocadero şi în faţa gării Montparnasse, cerşetori bruneţi şi agresivi, vorbitori de limbă română cu accent şi miros de "rrom", au ajuns să facă parte din peisaj - este adevărat. Din punct de vedere social. Din punct de vedere cultural apare o altă problemă din cauza căreia valorile noastre naţionale sunt bagatelizate şi anume ora relativ târzie la care cultura noastră a început să se dezvolte. Noi am ajuns la valori capabile să reziste cu mândrie la comparaţia europeană abia la sfârşitul secolului trecut, când interesul universal începea să-şi mute accentul dinspre zonele umaniste spre cele industriale. Erau mult mai mediatizaţi Edison şi Gustav Eiffel pe la 1900 decât au fost la vremea lor Voltaire, Diderot sau Racine. Ori noi românii am început să avem mari scriitori atunci când literatura,oricât de mare, alunecase pe planul al doilea al interesului general; tot aşa am început să dăm lumii savanţi de talie mondială atunci când ştiinţa, spre a se materializa, avea nevoie de sprijinul marelui capital.

Suntem o naţiune cu o cultură tânără şi trebuie să ne obişnuim odată cu avantajele dar şi cu neajunsurile tinereţii. Şi mai ales trebuie să ne obişnuim a ne judeca statura în sine, nu în funcţie de, aşa cum spunea Ana Blandiana cândva, umbra pe care o proiectează asupra altora...Mi se mai pare ciudat şi absurd şi ca valoarea cuiva să fie legată în vreun fel de recunoaşterea acestei valori într-o lume străină, indiferentă, concentrată asupra ei însesi. Mă revoltam atunci când un prieten plecat acum câţiva ani în SUA îmi mărturisea ceva ce bănuiam, că nouă din zece americani absolvenţi de şcoli medii, nu ştiu să localizeze România pe hartă. Nici nu-i interesază, educaţia lor fiind mai mult de ordin practic şi concentrată asupra istoriei şi culturii americane în ceea ce priveşte compartimentul umanistic... America este ea însasi o lume în sine, o lume imensă în care mass-media de dincolo de Atlantic reuşeşte să dea impresia că ACOLO şi numai acolo se întâmpla totul pe Terra - restul fiind fără relevanţă.

Europa este respectată pentru ceea ce a fost. America ESTE, este acum ceva... iar în ochii americanilor este totul. Şi pentru că peste această barieră nu se poate trece, noi românii încercam să perpetuăm mitul care a rezistat mai bine de o sută de ani aici, la noi acasă - *ca să fi important în această lume, trebuie să te afirmi la Paris.* Acolo este centrul, acolo se dau diplomele de VIP. Această idee "pret-â-porter", atârnă de minţile noastre ca o piatră de moară.

Parisul a încetat demult să mai fie centrul cultural al lumii, după cum şi cultura noastră a încetat demult să mai fie o oglindă adolescentină a ultimilor schimbări de pe malurile Senei; dar printr-o inexplicabilă încapatânare, noi, românii, am rămas cu nostalgia de a triumfa la Paris. Scriitori, pictori, ingineri chiar, care studiază la Paris, ni se par demni de toată admiraţia - mai ales dacă dovedesc că au apărut în presa de acolo într-un fel sau altul. Asta în timp ce fracezii însisi încep să lase la o parte orgoliul lor ultra şi supra... uitându-se insistent către America...Patruzeci la sută din tinerii

francezi care pleacă la studii în universităţile americane, nu se mai întorc. Oamenii politici au început să se alarmeze - s-a alcătuit o strategie de a-i atrage şi integra pe cei predispuşi a cădea în mrejele dolarilor... Nu ştiu cu cât succes; de fapt nu despre asta este vorba ci despre obsesia, nu doar a noastră, de a ne compara în funcţie de un centru. Dacă centrul este Parisul sau Viena sau Los Angeles, ne vom comporta ca nişte provinciali veniţi pentru prima dată la Bucureşti şi care nu ştiu să folosească nici măcar cartelele de metrou, vrăjiţi dar şi înspaimântati de aventura prin care trec.

Pe plan spiritual am observat la noi tendinţa opusă: o continuă cramponare de noi însine, o încercare de a ne fi propria măsură, de a rămâne noi "puriştii de două mii de ani" centrul, iar alţii periferia. Ideea că noi, românii, am fi păstrat ceea ce alţii au pierdut de mult (sau nici n-au avut vreodată, spre deosebire de noi...), aceasta ne dă dreptul să dăm lecţii şi să-i invităm aici să-şi dea nişte metaforice doctorate în misteriologie. Şi mai ştii? Aşa cum au încercat unii să afirme prin cărţi vândute la tarabele de prin pieţe şi ganguri, Noul Ierusalim va fi se pare capitala plaiurilor carpato-danubiano-pontice... Măcar în acest domeniu al transcendentalului să fim capitala iar francezii şi americanii să fie nişte bieţi provinciali dispuşi să ne recunoască ascendentul, înghesuindu-se ca să cumpere har (sic!) după ce au vizitat castelul lui Dracula. Doi iepuri dintr-un foc - ăsta da turism modern!

Aceste extreme mă întristeaza în egală măsură. Elogiul Parisului, drept capitală a culturii universale odată cu elogiul Americii, drept capitală a lumii superindustrializate pe de o parte şi lauda de sine pe care, cu conştienţă obstinată o cultivăm, pe de altă parte. Ne consolăm precum fariseii de pe vremea lui Isus că, în curând, gheena îi va transforma pe ceilalţi în cenuşă, în timp ce **noi**, ei da, noi avem un destin ales... Puncte de reper. Şi prejudecăţi... A compara şi a te compara... Şi întotdeauna ALŢII să-ţi impună punctele lor de reper, prejudecăţile lor fariseice...

Ioan 7,47-49: *Fariseii le-au răspuns:"Doar n-aţi fost duşi şi voi în rătăcire? A crezut în El (în Isus) vreunul din mai marii noştri sau din farisei? Dar norodul acesta care nu ştie Legea este blestemat"!* Nimic nou sub soare. Acelaşi fenomen dar pe alte coordonate. Oamenii de rând se arătau interesaţi de ideile promovate de Isus, de practicile şi atitudinile Lui, aflate în totală contradicţie cu ceea ce fuseseră ei învatati de către teologii vremii, dar erau încurcati de această prejudecată.

Stop!_**Moda aceasta vine de la Paris?** Am parafrazat... "Omule, nu vezi că ai început să gândeşti cam prea independent? Să fii altfel? Păi elita ce zice? Mai e careva dintre cei mari care să împartasească aceste erezii?... Vezi, fii cuminte şi lasă-ne pe noi să stabilim dacă acest Isus, care nici măcar nu a văzut muntele Athos - Parisul schivnicilor - are voie, potrivit legilor în vigoare, să prindă rădăcini aici, la noi. Păi noi suntem credincioşi de aproape două mii de ani, de la părintele nostru Avraam... Aşa că ce caută ăsta acum să ne tulbure?!"

Că Parisul nu mă mai fascinează după ce am trăit un timp acolo sau că mirajul Americii nu este înca suficient pentru a o idealiza, asta v-o mărturisesc în cunoştinţă de cauză. La fel şi în domeniul spiritual: refuz să cred că doar "mai marii şi fariseii" aceia despre care vorbeşte Biblia în Ioan cap.7 sunt cei care stabilesc în mod infailibil dacă să cred sau nu în Isus şi cum anume să mă închin Lui. Vreau să experimentez personal. Pentru că abia acum, la întoarcerea mea din Paris, văd ceea ce, cum se spune, n-a văzut Parisul. Văd că pot vedea şi fără ochelarii altora.

Despre aşteptare

"Modul cel mai nesuferit de a-mi pierde vremea este acela al aşteptării cuiva" - mărturisea criticul Şerban Foarţă cândva. Iar eu adaug: al cuiva sau a ceva.

Mă gândesc desigur la aşteptări pustii şi derizorii ca aşteptarea unui tren care întârzie, aşteptări penibile şi incomode ca atunci când fac anticameră, lungi şi cu sufletul la gură ca a verdictului unui examen medical... Ori o aşteptare absurdă ca cea a musafirilor, când, îmbracat frumos în cinstea lor, în costum închis şi cămaşă albă, minutele şi orele se scurg, paralizându-mă într-o ţinută incompatibilă cu trebăluiala sau ieşitul în piaţă după cumpărături...

Avem cu toţii parte de astfel de meschine aşteptări. Însusi Ludovic al XIV-lea, Regele Soare, era odată "cât pe-aici să aştepte", cum glumeşte Voltaire. Când inchizitorii Evului Mediu chemau ereticii la anchete, obişnuiau să-i lase în aşteptare chiar zile întregi în faţa birourilor Sfântului Oficiu; în felul acesta penibilul se transforma în grotesc...Scriitorul Frantz Kafka exploatează din plin această idee în romanele sale: aşteptările halucinante din "Procesul" împreuna cu atmosfera lugubră în care ele se consumă, umplu cititorii de groază.

Intre cele cinci minute sau, hai să zicem sfertul academic de oră, acceptat pe meleagurile noastre balcanice, ca fiind normalul şi zilele întregi în care ereticul tremura la uşa inchizitorilor, este desigur o mare diferenţă. Aici se află însa întreaga gamă a trăirilor care nu ar fi trebuit să fie dacă s-ar fi preţuit îndeajuns **punctualitatea**. Conform unei butade reuşite,"punctualitatea este politeţea regilor". Dar cum specia este pe cale de dispariţie... trageţi singuri concluziile.

Punctualitatea este un omagiu, care nu ne costă foarte mult, adus aproapelui care aşteaptă. Căci fiinţa noastră însasi, alcătuită fiind din timp, pretinde să i se respecte, ori cel puţin să i se recunoască substanţa-i proprie - timpul. Altminteri aşteptarea se preschimbă nu doar într-un nemeritat supliciu ci devine o ofensă, un incalificabil abuz de celălalt. Ba chiar, în minutele sau orele care i se fură - anihilarea, moartea lui într-un fel...

Există însa şi alt fel de aşteptări: cele liber consimţite. Există aşteptarea laborioasă a savantului care experimentează în laborator şi care are nevoie de timp pentru a ajunge la finalul experienţei. Un genetician are nevoie de cel puţin cinci ani pentru a obţine o caracteristică anume în cazul unuin nou soi de plantă, de exemplu. Sau am putea vorbi de "gestaţia ideilor" unui scriitor sau filozof, acea MAIEUTICĂ pe care a inventat-o Socrate şi cu care şi-a uimit contemporanii. Aplicată în celebrul caz al mărului căzut sub privirile lui Newton nu se poate vorbi doar de fracţiunea de secundă în care fructul a parcurs cei câţiva metri şi nici timpul de reacţie a savantului până când a strigat "Evrika", ci tot timpul necesar acumulării cunoştinţelor şi observaţiilor făcute de-a lungul vieţii lui întregi.

Viaţa lui Newton, fiindcă am amintit exemplul său, a fost una de permanentă pregătire în aşteptare. Sau de aşteptare în timp ce se pregătea... O "coacere" permanentă în urma căreia culegea fructele descoperirilor ştiinţifice - în fizică, mecanică, optică, astronomie, teologie (pentru că a fost şi un remarcabil teolog)... In celebrul său comentariu la cartea lui Daniel, făcea următoarea remarcă: "Incă nu a venit vremea pentru a întelege toate descoperirile legate de viitor pe care Dumnezeu le-a încredintat lui Daniel. Trebuie să mai aşteptăm. Fără însa a închide Sfânta Carte. Ci trebuie să o studiem cu o şi mai mare sârguinţă decât până acum, lăsându-I "Descoperitorului tuturor tainelor" să aleagă timpul şi momentul când totul va fi clar"...

Aşteptare activă, aşteptare pasivă... In timp ce scriu aceste rânduri, urmăresc de la fereastra apartamentului meu ceea ce se întâmpla afară. Vis-a-vis se construieşte un bloc în ritm "românesc", fie el, ritmul, chiar şi privatizat. După patru ani, s-a ajuns, în sfârşit, la finisaje. Şapte-opt muncitori fac politică aşezaţi pe stiva de scânduri din faţa intrării. Şi orele trec... La întrebarea amicală: "Ce faceţi, măi băieţi?", răspunsul este invariabil acelaşi: "*Aşteptăm*. Aşteptăm material". Şi discuţia se reîntoarce la politică, tele-novele, fotbal şi tării.

Intr-un interviu publicat de o revistă de specialitate, boxerul Alec Năstac dezvăluia cum a pierdut finala în cadrul unei ediţii a campionatului european, cu ani în urmă: "Am aşteptat tot timpul lovitura decisivă... Am încasat câteva lovituri uşoare cărora nu le-am dat importanţă dar care au contat drept puncte preţioase pentru adversarul meu, fiind conştient că-l pot învinge înainte de limită printr-o singură lovitură. Meciul a fost o permanentă aşteptare pentru mine dar, din păcate, cele trei reprize au trecut şi n-am mai putut să-mi întrebuintez croşeul de dreapta cu care să-l fac KO"... O aşteptare de tip pasiv.

Vieţile multor creştini aşteptători se aseamănă cu meciul acesta de box pe care **vice**-campionul (vice şi nu...) îl va regreta toată viaţa. Aşteptarea evenimentului evenimentelor, Revenirea lui Isus Christos, este trecută în declaraţia de credinţă şi chiar la capitolul ortopraxie se mai trece câte un punct în ceea ce poate conta pentru stabilirea scorului final. Dar este mai mult o aşteptare declarativă, pasivă... "Ei, mai este până la finalul meciului! Pot da oricând o lovitură decisivă care să pecetluiască soarta partidei în favoarea mea, pot oricând să fac o răsturnare spectaculoasă de situaţie înfrângând păcate, neîmpliniri, lucruri incompatibile cu spiritul lui Christos... Mă pot lăsa oricând de ..." şi aici respectivul însiruie lista cu ceea ce crede el că îi poate fura siguranţa în caz că gongul unei Reveniri iminente s-ar auzi.Prin chiar faptul că este ţinută lista, accentul căzând greşit pe fapte şi atitudini permise/ nepermise şi nu pe relaţia cu Cel aşteptat, este "monitorizată" o stare de nesiguranţă în aşteptare... Mai sunt pregătiri de făcut...

"Dar mai este şi timp suficient pentru croşeul meu de dreapta!"... S-ar putea ca meciul să se termine fără acest croşeu iar aşteptarea lui să însemne meci pierdut la puncte. Iar mântuiţii nu vor fi nişte "vici" cu vicii... locul doi, acolo, ci doar campioni. Campionii aşteptării active.

Despre inteligenţă şi sfinţenie

Astăzi până şi inteligenţa se măsoară, aşa cum se măsoară înaltimea de exemplu sau greutatea cuiva. Apărută întâi în legătură cu materia cenuşie a marilor şahişti, măsurarea inteligenţei s-a impus definitiv în psihologie ca o variabilă ce poate fi evidenţiată cu mijloace specifice, de obicei teste cu întrebari mai mult sau mai puţin logice, cu capcane de gândire. Greutatea sau înaltimea pot fi constante ale unei persoane dar adevărul este că nici măcar mărimile fizice sau fiziologice comensurabile nu îngheata vreodată în mod total. Greutatea cuiva oscilează continuu în jurul unor cifre considerate medii. Poate că pare bizar dar şi înaltimea oscilează. Dimineaţa am un metru şaptezeci şi opt de centimetri şi cinci milimetri iar seara scad la un metru şaptezeci şi şapte şi patru milimetri - am verificat de mai multe ori - consecinţă a tasării cartilajelor de la coloana vertebrală. Ca să nu mai aduc în discuţie tensiunea arterială, glicemia sau uremia cu valori ce pot să oscileze chiar de la o oră la alta.

Tot aşa şi inteligenţa. Fiind o calitate personală şi netransmisibilă, este supusă presiunii intereselor din totdeauna şi de moment ale individului: ale înclinatiilor şi predispoziţiilor, ale capacităţii de disciplinare şi seiozităţii, complexelor de superioritate sau inferioritate şi ale multor, foarte multor alţi factori. Inteligenţa nu apare ca o constantă a persoanei ci, mai curând, ca o variabilă în perpetuă agitaţie, cu salturi şi căderi, cu neaşteptate performanţe şi îngrozitoare absenţe exact atunci când este mai multă nevoie de ea... "Ah, unde mi-a fost capul, vai ce prost am fost"... Sau în limbaj de specialitate: "Vai ce I.Q. scăzut am avut!" - I.Q-ul fiind coeficientul de inteligenţă pe care psihologii se laudă că-l pot evidenţia cu o marjă de eroare de zero virgulă şi ceva ...

Creatorii de valori cunosc faptul că inteligenţa care curge în cascadă astăzi, poate mâine doar să picure sau să ne lase cu totul "pe uscat". Şi dificultatea teribilă este ca, după ce ai atins o culme, să te menţii cât mai mult acolo sau să revii întotdeauna. Legendarul şahist Boby Fischer cu un I.Q. incredibil, a abandonat şahul de performanţă vrând să-şi trăiască viaţa pe alte coordonate, nu atât de mult ale inteligenţei cât ale spiritualului. Am rămas surprins să văd că apare înca în publicaţiile de specialitate în topul jucătorilor de şah cu cel mai înalt I.Q, tot acolo unde era cu vreo douăzeci de ani în urmă. Să fie pragul cel mai înalt atins vreodată, chiar şi cu relativitatea măsurătorilor, specific, caracteristic pentru toată viaţa? Mă îndoiesc.

Dar în domeniul spiritualului să fie la fel? Odată atinsă treapta de *sfânt*, de *fericit* sau de *preasfânt*, calitatea aceasta emblematică să fie valabilă pentru totdeauna, fără riscul că se poate devaloriza odată cu inflaţia aceasta de conştiinţe pătate?...

De ce Ieronim, cel care a tradus Biblia în limba latină, "Vulgata", să fie doar "fericit" - "fericitul Ieronim", şi să nu avanseze niciodată spre superalativul măcar relativ dacă nu absolut? De ce să nu fie şi el preafericit? Sau nu merită măcar aşa, tip "fericit honoris causa"? Sau de ce apostolul Pavel, omul care a făcut pentru Dumnezeu şi creştinism ceea ce niciun alt muritor nu a făcut, să rămână la stadiul de "sfânt" conform nomenclaturii bisericeşti, deci doar "sf.ap.Pavel" (inclusiv cu aceste meschine prescurtări), în timp ce alţii, s-au învârtit de titluri care îl lasă de ruşine pe apostolul neamurilor: "înalt-**prea**sfântul Timeos" sau "**prea**fericitul Augustin" ori "**prea**cuvioşia sa Teodoros"...?

Acest termen, **prea,** mă pune serios pe gânduri... Pentru că Solomon, întelept (nu şi preasfânt!) cum a fost, declară următoarele în Ecles.7,14: *Nu fii prea neprihănit şi nu te arăta prea întelept* (deştept, cum sună traducerea Moffat)*; pentru ce vrei să te pierzi singur?* Paradoxul sfinţeniei: se perverteşte prin dilatare. Ajunge ucenicului să fie ca Maestrul său. Sfânt. Adică "pus de o parte" pentru că aceasta este semnificaţia termenului. Sfânt şi nu preasfânt, adică printr-un joc absurd al superlativelor "foarte pus de o parte" sau "pus de o parte mai ceva decât alţii"...Pentru că, spre deosebire de domeniul performanţelor intelectuale măsurabile cu I.Q., E.L.O. sau alte invenţii de-ale psihologilor, în domeniul moral nu există decât alternativa **sfânt sau... deştept.** Tertia non datur.

Slujburger la McBiserică

A doua jumătate a secolului XX a adus continentului nostru o lungă perioadă de pace şi bunăstare, de belşug chiar am putea zice fără să greşim comparându-ne cu zonele sudice ale mapamondului. Ţările creştine ale Europei şi Americii de Nord sunt în frunte la toate capitolele: cultură, nivel de trai, tehnologie, civilizaţie, asistenţă socială, stabilitate politică...

Acest lucru a fost posibil în ciuda secularizării şi a îndepartarii permanente de Dumnezeu. Umbrela NATO sub care încercam şi noi să ne adăpostim este eficace împotriva ploilor care vin din afară însa inutilă în faţa şuvoaielor dezlănţuite **sub** ea. Şi oricum, este ridicol şi tragic în acelaşi timp să te aperi de ploaie când de fapt apa (în simbolistica Bibliei = lumea, lumescul, firescul) ne vine până la bărbie şi ne ia cu totul.

Exact valorile creştine care au făcut din naţiunile şi ţările care le-au promovat superlativul în domeniile de mai sus, exact acestea sunt astăzi ameninţate de "apă". A curs multă cerneală din stilourile eseiştilor şi analiştilor politici pe tema comparaţiei dintre destinul Imperiului Roman şi cel al Americii ca exponentă a creştinismului. Fără să fiu partizanul şcolii lui Arnold Toynbee sau al ideilor despre "sfârşitul istoriei" ale lui Francisc Fukuyama, văd şi eu ceea ce vede toată lumea: întocmai ca şi Roma invadată de barbari, societatea euro-americană ce ţine să se intituleze creştină măcar din raţiuni istorice, acum la apogeu, dă semne de prăbuşire grabnică.

Standardele morale sunt înlaturate ca învechite, depăşite de "noua ordine" ce trebuie instalată de la economia modială şi până la cel mai intim aspect legat de sexualitate la nivel de individ. Şi, bineînţeles că s-a purces la instaurarea acestei "noi ordin(i)e" - (ce mai porunceşte întunecimea sa, Lucifer?...) cu acestea din urmă. Legile sunt schimbate pentru că mulţi oameni nu mai sunt dispuşi să le respecte nici măcar de formă. Până şi ardoarea catolicilor irlandezi, apărători până în pânzele albe ai valorilor familiei creştine, a capitulat necondiţionat anul trecut când, în mod oficial divorţul a fost legalizat. "În anumite condiţii" declară ruşinată legea adoptată... Evident că aceste condiţii se vor generaliza curând şi apoi pasul următor va fi făcut vitejeşte: legalizarea căsătoriilor dintre homosexuali, apoi dintre oameni şi animale - "un pas mic pentru om, un salt uriaş pentru"... ajungerea mai repede în iad.

Este numai un exemplu şi înca unul nu chiar aşa de grav din suita (sau mai degrabă "coborâta) crizei creştinismului naţiunilor creştine. Problemele sociale copleşesc guvernele, violenţa escaladează ameninţător, naţionalismul renaşte din propria cenuşă, migraţia a ajuns un fenomen incontrolabil... toate acestea crează un fundal de disperare surdă prin neputinţa de a găsi soluţii.

Ne credeam la adăpost de flagelul drogurilor văzute doar în filmele americane. Mergeţi seara pe străzile din jurul Politehnicii sau în Grozăveşti sau pe lângă marile licee ale capitalei. Marfă pe alese... Alcoolism, SIDA, casă de toleranţă, prezervative speciale "perfect bărbăteşti", păpuşi gonflabile... La noi ca şi la ei. Care "ei"? Cum care? Creştinii. Ţările creştine, care susţin sus şi tare că sunt creştine: SUA, Anglia, Franţa, Germania, Mama Rusie...Aici găsim absolut tot în acest domeniu "made in lucky pherr" şi face chiar parte din blazonul, din *nomalul* unei societăţi libere. Unde NU găsim toate aceste "cuceriri" ale democraţiei creştine? Păi nu le găsim la musulmani de exemplu...

Vreau să fiu înteles bine. Nu fac aici o analiză politică sau sociologică deşi nu m-ar împiedica nimeni şi ar fi chiar interesantă. Doar o atenţionare. O atenţionare pentru cei care gândesc în idei gata confecţionate, numai bune de "save as" pe dischetele minţilor virusate de maestrul tuturor înselatoriilor, "şarpele cel vechi". Unii ca aceştia repetă de dimineaţa până seara că noi *suntem deja* creştini (unii numără şi anii de când Sf.Andrei a tras linie în acest domeniu) pentru ca seara să fie primii care urmăresc la TV emisiuni pe care dacă le-ar vedea vreun taliban rătăcit pe meleagurile noastre, ar crede că a nimerit în regatul lui Şeitan nu într-o ţară creştină "curată".

Lumea, zisă creştină, este puternic secularizată. Ce spun însa oamenii credincioşi, creştinii însisi? Sociologul George Barna, într-o lucrare intitulată "Broasca în fântână", observa: "Majoritatea celor care-şi afirmă deschis apartenenţa la creştinism, declară că, în momentele dificile ale vieţii, se încred mai degrabă în propriile lor puteri decât în Dumnezeu, pe care Îl percep ca fiind funcţional abia de la mormânt încolo, adică într-o viaţă viitoare..." George Barna continuă: "mai puţin de un sfert din aceştia cred că bisericile şi credinţa religioasă ar putea să-i ajute efectiv în momentele dificile ale vieţii lor".

Personal cred că la noi în ţară lucrurile stau şi mai rău în această privinţă şi orice explicaţii s-ar da, numărul celor care frecventează constant serviciile religioase, insignifiant, raportat la cele douăzeci de milioane de români creştini, cum se declară, spune destul de mult. Şi dacă aceşti oameni nu fac nimic concret pentru Biserică, ascunzându-se după o altă frază "de-a gata" şi anume: "eu credinţa o am în suflet", să vedem cum stau lucrurile şi din celălalt punct de vedere - ce face Biserica pentru ei?...

Scriitorul creştin dr.Leith Anderson, punând în discuţie diluarea până la extrem a mesajului bisericii creştine adresat lumii secularizate de astăzi, făcea următoarea remarcă: "Viaţa este grea şi dezamăgitoare iar cei care mai frecventează biserica luptă prin aceasta pentru supravieţuire... Oamenii vin la biserică încarcati de poveri: familia, slujba, sănătatea, banii, relaţiile sociale, toate acestea în suferinţă şi ei caută aici răspunsuri. Aceste persoane - adaugă dr.Anderson -

aşteaptă să găsească în bisericile creştine siguranţă şi sens vieţii".

In aceste condiţii nu este surprinzător că Biserica a ajuns să fie un loc unde toată lumea aşteaptă de la ceilalţi sau "măcar" de la Dumnezeu rezolvare neîntârziată la toate genurile de probleme cu care vin încarcati de acasă. Charles Colson compară această atitudine faţă de Biserică a creştinilor moderni cu comportamentul clienţilor care se cred la McDonald's - imperiul fast food-ului, servirii rapide. El inventează cuvântul **McChurch** adică McBiserică. Ceea ce caută "clienţii" Bisericii este o servire rapidă - ieftin, practic şi elegant... Oamenii vor o religie care să-i facă să se simtă bine şi nu doresc o biserică incomodă care le-ar cere sacrificii sau schimbări ale obiceiurilor personale...

Aici s-ar putea face o mică distincţie de nuanţă între **credinciosul de tip ortodox**, care vine la biserică pentru a-şi linişti sufletul, pentru a-şi încarca bateriile, pentru a-şi spăla inima (am auzit de foarte multe ori aceste expresii aşa că le folosesc şi eu aidoma...) şi **credinciosul de tip evanghelic** care este îndemnat să se implice direct în activităţile bisericii locale deşi, practic, de cele mai multe ori sfârşeşte prin a fi doar un simplu consumator pasiv de predici după cum primul este consumator de slujbe arhiereice. Dar în esenţă situaţia este cam aceeaşi în ambele cazuri: în societatea aceasta de consum unde trăim şi noi creştinii români, biserica începe şi ea să fie socotită ca un produs de consum. Mă duc acolo ca să mi se dea. Să mi se dea mie! Iau ceea ce cred eu că mi se cuvine. Mentalitate consumatoristă. Un creştinism bazat pe nevoi unde mă duc să privesc, de unde trebuie să capăt: predici sau slujbe deosebite, muzică, ambianţă... . Iar acest tip de creştinism poate degenera cu uşurinţă într-un egoism materialist - dacă-mi permiteţi această expresie ce frizează tautologicul.

"Părinte te rog să-mi iei comanda: două big-slujbe şi o anafurola, la pachet că mă grăbesc!" Sau: "Pastore, repede o Mc predică şi toarnă-mi şi o Mc muzică la final dar să nu depăşească o oră că n-am timp". Că doar aşa este la McChurch - McBiserică.. Rapid. Şi "koşer". Iar cel care este bogat, care s-a îmbogatit şi nu duce lipsă de nimic, pleacă de la Mc "auto-iluzionându-se singur cu propria sa minte" că s-a săturat, că e bine, că nu mai trebuie ca acasă să bucătărească, să aşeze masa înaintea Musafirului care bate cam insistent la uşă, să-I suporte privirile directe, să mai şi spele vasele după aceea... Aşa, la fast spiritual food ... hap-hap şi gata...

"...Şi nu ştii că eşti ticălos, nenorocit, sărac, orb şi gol... Iată Eu stau la uşă şi bat. Dacă aude cineva glasul Meu şi deschide uşa, voi intra la el, voi cina cu el şi el cu Mine" (Apoc.3,17.20). Creştinismul nostru falimentar, de consum, trebuie să fie înlocuit cu o relaţie personală cu Isus Christos. A sta la masă cu El înseamna a ne hrăni din pâinea Cuvântului faţă în faţă cu Musafirul ce doreşte să locuiască permanent în casa sufletului nostru. Accentul nu mai trebuie să cadă pe ceea ce pretindem de la biserică, în grabă consumatoristă săptămânală ci, pe ceea ce primim pe îndelete, zilnic, la masă cu Isus. Indepărtaţi muşamaua scorojită şi aşterneţi albul de sărbătoare! O muzică plăcută, de atmosferă, liniştită şi spirituală, uşa "cămăruţei" încuiata şi larg deschisă uşa sufletului pentru că El, Isus, Musafirul de fiecare seară, este dispus şi astăzi să cineze cu mine.

Iar la biserică sărbătoarea să se amplifice de şapte ori, câte zile am aşteptat să împartasesc şi prietenilor mei cum este să primeşti doar ca să ai de unde da.

Boala omului care nu este bun

Nu există locuitor al Europei care să nu fi auzit vorbindu-se de "encefalita spongiformă" sau într-un limbaj mai puţin academic - "boala vacii nebune". De câţiva ani încoace această maladie afectează şeptelul Marii Britanii şi este obiectul unor dispute economico-politice cu miză extrem de importantă. Bomba a explodat odată cu declaraţia minsitrului agriculturii care a recunoscut cu "fair-play" englezesc posibilitatea ca encefalita spongiformă să provoace la omul care consumă carnea de vită infectată, o boală cu efect letal.

Incepând de atunci, sute de mii de cetăţeni din Comunitatea Europeană, care consumau carne de vită provenind din exportul Marii Britanii, au intrat în panică şi ezită să mai cumpere din măcelării carnea de vită, de viţel, organe şi mezeluri. Ba înca au apărut suspiciuni legate şi de consumul de produse lactate şi chiar de conservele pentru pisici şi câini, chiar dacă nu s-a demonstrat înca foarte clar că encefalita spongiformă poate fi transmisă şi bietelor animale din curţile şi din casele oamenilor.

Practic, de unde provine această nouă maladie necunoscută până acum cirezilor europene? Cercetări minuţioase au scos

la iveală legătura indisolubilă dintre boală şi felul cum au fost crescute animalele atinse de ea. Creier de oaie fiert şi pulverizat, făină de oase şi măruntaie inutilizabile ca atare pentru consum uman, tocate mărunt - acest amestec "savuros" este adăugat în mod constant în furajele industriale concentrate pentru a asigura vacilor (oilor, porcilor, găinilor...) o alimentaţie îmbogatita în proteine şi fosfor, obţinându-se astfel profituri cât mai mari de pe urma sacrificării lor.

Bum! A explodat înca un balon umflat de partizanii profitului concurenţial care mână societatea înainte şi a industrializării cu orice preţ. Cu preţul sănătăţii noastre. Cu preţul alterării zestrei genetice a animalelor. Bietele creaturi! Iată cum omul constrânge paşnicile ierbivore să rumege în loc de iarbă, fripturi şi creier pane... Mii de ani ierbivore, vacile sunt acum silite să devină carnivore şi ceea ce trebuia să se întâmple, s-a întâmplat: coarda întinsa prea mult s-a rupt iar mama natură se răzbună. Nu-i aşa că ar fi mult mai corect să numim encefalita spongiformă în loc de "boala vacii nebune", *boala omului nebun*? Omul este responsabil (un responsabil *i*responsabil!) de această perverire a naturii. Profit cu orice preţ - este deviza patronilor de măcelării şi abatoare care se îmbogatesc jucând pocker cu noi pe tejghelele aseptice ale magazinelor, miza fiind sănătatea sau chiar viaţa noastră. Un joc dinainte câştigat de cei ce scot din mânecă asul de "crazy caw".

Ar mai fi şi o altă problemă la fel de alarmantă. Intr-un articol al prestigiosului "Time" intitulat "Mafia a pus labele pe traficul hormonilor de creştere", se lansează un alt S.O.S. disperat în aceeaşi direcţie. Chiar dacă Uniunea Europeană interzice (deocamdată) în mod oficial utilizarea hormonilor de creştere forţată a animalelor pentru consumul intern, comunitar, nu tot aşa este şi în cazul animalelor crescute pentru a fi exportate în SUA. Dincolo de ocean legislaţia permite comercializarea cărnii provenite de la animale umflate artifical şi în timp record cu ajutorul hormonilor. Tot aşa, legislaţia C.E. permite acest export spre ţările din Europa de Est, deci şi spre România, unde nici nu se pune problema calităţii biologice ci doar a banilor cu care oamenii să poată cumpăra carne. Carne de la ceea ce depăşeşte stadiul de simple animale, devenite datorită umflării cu ajutorul hormonilor "exponate", ca cele şapte vaci din primul vis al lui Faraon.

Sunt relatate chiar asasinate legate de această problemă. Medici veterinari şi farmacişti care înaintasera proteste asociaţiilor de profil şi guvernelor, atrăgând atenţia asupra pericolului pentru sănătatea animalelor şi a oamenilor care consumă carnea lor, au fost ucişi atât în SUA cât şi în Germania. Dacă lucrurile au ajuns până aici înseamna că sunt foarte grave.

Atunci când cumpăraţi o pungă cu carne de pasăre pe care scrie ademenitor "Pulpe SUA", nu uitaţi că ţara tuturor posibilităţilor nu a interzis înca folosirea hormonilor de creştere forţată datorită producătorilor ce-şi protejează interesele. Uitaţi-vă ce frumos arată pulpele de pui, cum sunt de pietroase! Dar gândiţi-vă că pentru a ajunge să arate astfel în tigăile consumatorilor, puii au mâncat nu doar boabe ci, ca şi vacile hrănite cu creier de oaie, au fost forţate să se hrănească din trupurile moarte şi fierte ale exemplarelor bolnave sau mai puţin arătoase, condimentate pentru a da gust şi aspect (mai ales aspect), cu hormoni de creştere forţată...

Vaca nebună... găina nebună... Trăiască deci vegetarianismul! Dar... un moment. Spuneţi, ce conţine oare acea pudră albă, acel lichid gălbui ce trebuie manevrat cu precauţie şi care-i determină pe fermierii ce le răspândesc pe câmpurile lor, să tuşească, să lăcrimeze timp de ore şi să umble cu mâinile arse??? In final deci, ce dăm plantelor să mănânce pentru a fi mai productive, mai arătoase, mai uşor vandabile?

Dacă friptura de vacă nebună este cea care provoacă teribila boală mortală pentru om, este o chestiune în studiu. Dacă hormonii de creştere sunt răspunzători de înmultirea cazurilor de cancere şi boli degenerative la consumatorii de astfel de carne, de asemenea cercetările continuă. Este drept că nu pot fi finalizate de teamă: specialiştii sunt şi ei oameni, au familii, iar mafioţii ştiu asta şi le cunosc adresele...Dar lucru sigur, *boala omului nebun* a fost cea care a împins lucrurile pe acest făgaş, îmbolnavind întreaga natură. Vacile nebune, bolnave, găinile bolnave, plantele bolnave, apa poluată, găuri în stratul protector de ozon, oi (deocamdată!) clonate... o lume bolnavă. O lume creată în perfectă stare de sănătate de către Dumnezeu, o lume sănătoasă pentru un om sănătos dar pe care omul a îmbolnavit-o.

"...A venit vremea să judeci... şi să prăpădeşti pe cei ce prăpădesc pământul" - Apoc.11,18.

Lifting pe inimă de bolovan

"La Hollywood este mai uşor să numeri oamenii care nu s-au aflat sub cuţitul chirurgului estetician decât pe cei pentru care o operaţie estetică a devenit o banalitate" - remarca un comentariu al agenţiei France Press. Starurile nu se mai sfiesc acum să declare că fac apel în mod frecvent la chirurgia estetică pentru a putea afişa chipuri fără riduri cu care vor să rămână pe ecrane, vorba cântecului: "De la tinereţe pân' la bătrâneeeţe..."

Inceputul a fost marcat de discreţia totală care a înconjurat primul lifting al celebrei Elizabeth Taylor. A fost imediat urmată de Sophia Loren care, cu ajutorul bisturiului mânuit de dr.Harvey Zarem şi-a "sculptat" celebrii ei ochi pentru a arăta la fel de expresivi şi dincolo de vârsta buniciei. Vedetele aflate la vârste metusalemice, din punct de vedere profesional, sunt oarecum de înteles atunci când cheltuie averi pe altarul esculapului modern dotat cu laser. Dar cele aflate în plină glorie, netrecute de patruzeci de ani? Este ca un fel de competiţie fără capăt în care presiunea exercitată de legile dure ale concurenţei de la Hollywood dictează discreţionar. "Vă puteţi imagina cum arată un rid sau pleoapă încretita, multiplicate de o sută de ori şi proiectate pe un ecran de zece metri înaltime!" - susţine propria cauză un chirurg din Los Angeles, specialist în estetică facială, multimilionar.

Bărbaţii au fost atraşi în competiţie în mod asemănător. Paul Newman, un chip legendar prin frumuseţe, obişnuia să-şi bage zilnic faţa într-un bazin în care pluteau cuburi de gheaţă pentru a-şi păstra pielea netedă. Când acest secret nu a mai funcţionat, a apelat şi el la ajutor chirurgical iar acum, la peste şaptezeci de ani cât are, pare surprinzător de tânăr. Sunt părţi din Arnold Schwartzenegger care nu-i aparţin. Faţa lui este un tribut adus lucrărilor artistice de construcţie. Este interesant să-l compari pe Arnie cel de astăzi cu cel din primele lui filme. Şi-a dat falca mai în spate (operaţia aceasta se numeşte "genioplastie", fără nici o legătură cu randamentul intelectual!), reliefându-şi totodată ochii pentru a nu mai arăta ca o brută.

Ce ar mai fi de spus despre foiţa de aur de 22 karate pe care Catherine Deneuve o are implantată sub pielea feţei, despre nasul operat de patru ori al lui Demi Moore, de bărbia rectificată a Juliei Roberts sau implantul de... obraz (chiar aşa!) al lui Michelle Pfeipfer?... Minuni sau doar palmares în carierele profesionale ale medicilor?

Putem pomeni şi dezastre la fel de celebre. Michel Jackson de exemplu nu a ştiut să se oprească la timp iar acum este irecuperabil ajungând să semene mai degrabă cu mutanţii din filmele SF decât a om. Poate doar un transplant integral de cap ar mai salva ceva... La fel celebra Cher: a început cu o simplă albire a pielii pătate a feţei. Dar a fost numai primul pas, continuând în ritm alert să-şi ofere un nou "look". Implant de silicon la sâni, implant de obraz, burtă aplatizată, lifting la fiecare doi ani, un nou nas, lipoabsorbţie (aspirarea grăsimii de pe coapse şi şolduri), colagenarea buzelor...

La operaţii estetice recurg şi cei care vor să-şi schimbe identitatea precum spionii şi criminalii vânaţi de serviciile speciale de informaţii. Este de notorietate cazul Ion Mihai Pacepa, şeful serviciilor secrete din anii şaptezeci-optzeci din România comunistă. Dezertând şi căutând refugiu în SUA unde a umplut mii de pagini de dosar cu tot ce ştia (nu puţin) despre Ceauşescu şi regimul acestuia, Pacepa a primit o nouă identitate. Nume nou, acte de tot felul, o nouă biografie confecţionată ad-hoc şi bineînţeles, o nouă înfatisare cu ajutorul chirurgiei estetice, ca să nu poată fi recunoscut de foştii subordonaţi, agenţi de Securitate.

In politică, genul acesta de operaţie se numeşte *cosmetizare*. Cu toate că rezultatul final este gen "aceeaşi Mărie cu altă pălărie", operaţiile estetice sunt la modă atât în tabăra opoziţiei cât mai ales în cea a puterii. Un partid politic a cărui imagine în ochii opiniei publice, a început să se deterioreze, va căuta să îndeparteze ridurile de la ochi, hălcile cu grăsime de pe şolduri (deh, traiul bun are şi dezavantaje!), sau va căuta să facă un implant de obraz... unul mai gros decât precedentele. Când în loc să gestioneze averea publică se descoperă că a fost vorba doar de afaceri necurate de categoriile uşoară (găinării), mijlocie (Asoss-ii) şi grea (tunuri) şi i se arată cât se poate de sugestiv obrazul cu degetul arătător, adică "chiar aşa"?! - implantul de obraz este stringent pentru orice instituţie sau persoană cu funcţie de conducere...

Oameni şi instutţii la unison doresc **să arate mai bine**. Nu să fie; doar atât: să arate. O biografie retuşată, un lifting pentru îndepartarea ridurilor feţei, pieptul plat rotunjit acum artificial de mai-mai să nu mai întelegi cu cine ai de-a face admirând "exponatul"...

Revista "Le Monde" a publicat nu de mult Declaraţia oficială a Vaticanului referitoare la Holocaustul nazist şi la responsabilitatea Bisericii în această problemă. O declaraţie promisă şi îndelung aşteptată care se dorea o reparaţie morală făcută evreilor. Oricine cunoaşte istorie, fie chiar superficial, ştie că evreii şi non-conformiştii etichetaţi drept

"eretici" au fost crunt persecutaţi de Biserică. Secole de-a rândul evreii au fost stigmatizaţi, prigoniţi prin aproape toate ţările Europei creştine, batjocoriţi, torturaţi, ucişi... Uneori Inchiziţia îi urmărea chiar şi pe teritoriile ocupate de islam unde evreii găseau mai multă întelegere decât din partea creştinilor, ca o ironie crudă a acestei lumi. A trebuit să vină nazismul şi ororile "Nopţii Sfântului Bartolomeu" în cazul creştinilor care îmbratisasera Reforma, s-au repetat. "Noaptea de cristal" a dat semnalul... şi două milioane şi jumătate de evrei au pierit în perfecta maşină de exterminare fascistă... "Soluţia finală" era denumirea eufemistică a asasinatului în masă comis de Hitler împotriva evreilor.

Iar Vaticanul nu a mişcat măcar degetul cel mai mic pentru a denunţa pogromul deşi fumul de la Auschwitz, de la Treblinka sau de la Maidanek a acoperit Europa timp de ani lungi ce păreau că nu se mai sfârşesc. O declaraţie oficială a papei de atunci, Pius al XII-lea ar fi trezit în mod sigur conştiinţele adormite ale creştinilor ce intraseră vrând-nevrând în hora naţional-socialistă... Nu a fost dată. Cardinali şi episcopi ar fi putut să se unească în efortul de a salva nefericiţii ce erau duşi ca vitele la abator... Nu au făcut-o. Preoţii ar fi putut manifesta în semn de protest pe străzile marilor oraşe... Nimeni nu a schiţat vreun gest... Ori se putea recurge la punerea sub interdicţie a întregii Europe, aşa cum se făcea în Evul Mediu cu oraşele sau ţările ce erau bănuite ca simpatizând cu idei eretice: nici un botez, nici o cununie, nici un serviciu de înmormântare. Impactul ar fi fost teribil.

Ar fi fost. O tăcere totală a însotit crimele cele mai oribile din istorie, ruptă doar de glasuri izolate de simpli preoţi sau laici care, pe cont propriu, au încercat să urmeze exemplul lui Isus Christos, Cel sacrificat pentru ca toţi ceilalţi să poată avea viaţa.

Iar acum Biserica scoate la iveală o declaraţie încâlcita care nu spune clar, "peccavi", precum David înaintea proorocului Natan, ci este mai mult o disculpare însotita de o cosmetizare a imaginii. Se spune extrem de pudic în declaraţie că au existat "sentimente antiiudaice la unii creştini" şi de faptul că "în lumea creştină au circulat prea îndelung interpretări greşite şi nedrepte referitoare la poporul evreu"... Ca şi cum cei care au confiscat averi de la evrei sau care au alimentat focurile rugurilor în tot răstimpul profetic de 1260 de zile-ani (Apocalipsa 12,6 etc.) n-ar fi fost "preoţii *cei mai de seamă*", ierarhia Bisericii...

Câtă grijă de a ocoli adevărul referitor la vinovăţia, fie ea una activă, prin acte criminale propriu-zise secole de-a rândul, fie una pasivă, printr-o neluare de poziţie care nu a fost altceva decât aprobarea tacită a "soluţiei finale" naziste! Bătrâna Doamnă doreşte acum să-şi netezească ridurile pentru a apărea precum fecioara din profeţii, "fără pată şi fără zbârcitură". Zâmbeşte pudic şi dă declaraţii de virginitate vrând să-şi reînnoiască pentru mileniul trei statutul oficial de logodnică a lui Christos. Dar cu tot bisturiul declaraţiilor , al liftingului şi lipoabsorbţiei morale, înca se vede vechiul ei chip hâd ce seamănă izbitor cu imaginea descrisă în Apocalipsa cap.17 şi 18: femeia tuturor celor dispuşi să o plătească, Izabela cea sulemenită.

Oamenii vor să arate mai bine. Instituţiile vor să fie receptate de opinia publică mai bine. Imbunătăţirea imaginii, spălarea faţadei, netezirea buhăielii, operarea biografiei... depinde de la caz la caz. Dar se fac a nu întelege cuvintele Mântuitorului din Mat.23,25: *"Vai de voi... pentru că voi curăţaţi partea de afară a paharului şi a farfuriei dar înauntru sunt pline de răpire şi necumpătare"*. Inchiziţia, SS-ul, Securitatea, NKVD-ul, nu au fost instituţii de binefacere şi nici grădiniţe de copii sau cămine pentru bătrâni. Şi nici noi, păcătoşii pe cont propriu nu am fost îngerasi îmbracati în alb... Această realitate ori este acceptată aşa cum este ca prim pas în căutarea soluţiilor, ori este negată pur şi simplu. Cosmetizarea este cea mai rea soluţie. Este marea amăgire, este schimbarea ambalajului, "acum într-o nouă prezentare" în timp ce marfa, deja alterată, miroase greu.

Soluţia radicală propusă de Isus Christos este: *"curăţă partea dinăuntru... pentru ca şi partea de afară să fie curată"* (Mat.23,26). Este soluţia unei operaţii radicale, o operaţie pe cord deschis. La o parte cu sânii falşi de silicon şi cu smacurile pentru a arăta un obraz mai puţin gros şi mai puţin ridat!...*"Le voi da o altă inimă şi voi pune un duh nou în voi. Voi lua din trupul lor inima de piatră şi le voi da o inimă de carne"*. Iar Marele Medic se angajează să lucreze gratuit pentru cei care, în sfârşit au înteles că în pragul infarctului nu liftingul obrazului îi va salva, ci doar soluţia radicală a transplantului.

Despre comparaţii

Dacă J.S.Bach nu ar fi existat, probabil că Teleman ar fi fost eroul muzical al epocii. După cum în absenţa lui Mozart s-ar fi distins Salieri pe care astăzi îl punem la index sau chiar îl denigrăm, nu se ştie cu câtă justeţe. Dacă nu era Ion Creangă ne-am fi consolat cu Petre Ispirescu. Iar în locul lui Eminescu ne-am fi înfratit poate cu Samson Bondărescu, cel ale cărui versuri ne umplu astăzi de dezamăgire. Pentru că le comparăm conştient sau nu cu ale Luceafărului...

"Sincronismul şi comparaţia - scria Petre Botezatu - pot modifica tabela de valori într-o epocă oarecare". Indiscutabil, acolo unde sunt goluri de cultură tindem să ne mândrim şi cu valori discutabile, aşa cum este cazul Văcăreştilor la noi şi pe care îi aşezăm în galeria istoriei literaturii româneşti doar pentru că nu mai este absolut nimeni în acea perioadă de începuturi anemice. Dar dacă se ridică o mulţime de pretendenţi, ca în epoca noastră, bineînţeles că ridicăm ştacheta exigenţei artistice. Judecata critică trebuie să se adapteze, într-o mare măsură, la etalonul epocii. Sau mai degrabă intervine judecata istorică, din perspectivă.

Această paradigmă tinde să intre automat în gândirea noastră chiar şi atunci când abordăm domeniul spiritual. Suntem obişnuiţi cu o filozofie a progresului permanent ca în istoria muzicii sau a literaturii. "Ei, cât de neprihănit ar fi putut fi Noe între degradaţii aceia antediluvieni?... Neprihănit relativ" - îmi împartasea cineva "descoperirea" lui. Cum adică *neprihănit relativ*?... "Păi uite-aşa bine. Să citim Gen.7,1: 'te-am văzut fără prihană înaintea Mea în neamul acesta de oameni'... subliniază cu subtilitate Insuşi Dumnezeu. Adică la modul general, Noe era ceva mai bine situat decât restul şi dacă Dumnezeu ar fi avut pe altcineva *şi mai neprihănit*, evident că s-ar fi reorientat. Dar cum nu prea mai era nimeni 'în neamul acela'..." - a încheiat cu puncte de suspensie "teologul de ocazie".

Argumentul acesta care porneşte de la premiza falsă că Dumnezeu pur şi simplu nu are încotro şi este obligat să folosească material uman de categoria a doua pentru că nu are ceva mai bun la îndemâna, face parte dintr-o mentalitate tipic balcanică de genul celei pe care intelectualii de la "Dilema" încearca zadarnic de ani buni să o remodeleze. Să o îmbrace "nemţeşte" deşi coanei Chiriţa i se văd şalvarii pe dedesubt. Argumentul gen "ăştia sunt oamenii, cu ăştia defilăm". Sau: "Neamuri bune, neamuri proaste, astea-s neamurile noastre"...

Dumnezeu cere de la fiecare absolut totul. Insă El ştie şi care sunt limitele fiecăruia impuse de temperament, cultură, stare socială, etc. Aşa că nu va cere niciodată nimic peste ceea ce poate omul da, intelectual vorbind. Insă capitolul moral este unul ce nu intră în zona relativului. Dumnezeu nu poate folosi decât oameni integri, integri la modul absolut şi nu doar prin comparaţie cu moralitatea laxă a unei epoci. Nu cred că unui olandez Dumnezeu îi tolerează perversiuni sexuale doar pentru că societatea în care trăieşte chiar încurajeaza aceste deviaţii nefericite la propriu şi la figurat, în timp ce mie, român conservator trăit la şcoala ascezei răsăritene, nu!

Avem un Model care ne scoate din relativ şi ne aşează în absolut, prin repere clare pe care fiecare le poate vedea: Isus Christos. El încurajeaza tinderea spre sfinţenia aceea ce se poate obţine numai în relaţie cu El, numai printr-o legătură directă cu sursa. *"Căutaţi mai întâi Împaratia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra"* - Matei 6,33. Un îndemn şi o făgăduinţă. In parabola talanţilor, cel care a făcut treabă cu doi talanţi a fost la fel de apreciat ca şi cel care a lucrat cu cinci - nu există nici o deosebire între cei doi de natură calitativă.

Şi atunci să mă mulţumesc prin comparaţie şi să-mi adorm conştiinţa că sunt *mai...* decât prietenii mei, decât vecinii sau chiar decât consilierul meu spiritual? Dar măcar sunt sau mi se pare? Nu că ar schimba cu ceva, pentru că tot rea este perspectiva ochiului cu bârne în el dar cel puţin să mă amăgesc cât mai eficient pentru eul meu de Goliat... Idealul umaniştilor care făcea din om măsura tuturor lucrurilor a sfârşit odată cu nebunia inventării teoriei supraomului (Nietzsche) care, cum s-a simţit destul de "supra" i-a băgat pe ceilalţi, care în mod automat trebuie că erau "sub" - suboameni, în camerele de gazare, chiar acum în veacul douăzeci.

In domeniul spaţiului estetic, totul poate fi relativizat fără teamă; snobismul chiar că este utilizat ca îndrumator măcar pentru neavizaţi. După care... "de gustibus".

> Mi-a plăcut Beethoven până ce m-a cucerit Brahms.
> Mă interesa Haydn până când l-am descoperit pe Mozart.
> Mă încânta Vivaldi până când m-a vrăjit Bach.

Suprema ambiţie a capodoperei - să reziste la comparaţii.

> Eram topit după Tolstoi până ce m-a copleşit Isaia.

Îl savuram pe Marin Preda până la revelaţia "Iosif şi fraţii săi" din Geneza.
Credeam că Thomas Mann a spus totul în "Muntele Vrăjit", până la întâlnirea
întâlnirea cu Evanghelia după Luca.

În domeniul spiritualului însa acţionează exact aceeaşi lege care animă muşchiul inimii, miocardul: "totul sau nimic". Vrei să faci comparaţii, vrei să te compari ca să-ţi liniştesti conştiinţa botezată cu numele de "Creştiana", simţindu-te suficient de bun, **bunuţ**? Să fim serioşi! Etalonul este Unul singur: Isus.

Maica Diana şi prinţesa Tereza

Două personalităţi-simbol au încetat din viaţă aproape concomitent şi alăturarea lor pe aceeaşi pagină de ziar frapează din mai multe puncte de vedere. Pe una din paginile cotidianului "Le Parisien" aflat în faţa mea (numărul din 15 sept.97) se află fotografii cu Prinţesa Diana împreuna cu date despre mersul anchetei accidentului în care a murit, alături de chipul ridat al Maicii Tereza, pe catafalc.

In 1981 sute de milioane de telespectatori din întreaga lume urmăreau cu sufletul la gură şi cu gura la rândul ei, căscată, "nunta secolului": ceremonia de basm a căsătoriei dintre prinţul Charles de Windsor, moştenitorul tronului Angliei şi prinţesa Diana de Wales. Nici măcar mass-media comunistă de atunci nu a putut ocoli evenimentul. Toaletele, fastul, lorzii, cantitatea de bijuterii pe centimetru pătrat de lady, costumele soldaţilor din regimentul de gardă şi în special farmecul miresei, comparată cu legendara Sissy, au constituit o culme a evenimentelor mondene contemporane.

Interesul pentru viaţa intimă a cuplului Charles-Diana a crescut în mod constant şi a ajuns la paroxism odată cu divorţul şi scandalurile intens mediatizate în presa britanică, unele regizate, altele "pe bune"... Adică "pe rele" ar fi corect să precizăm. Cu toate acestea simpatia arătată prinţesei a fost mai mare decât a tuturor membrilor casei regale la un loc. Nu doar ziarele de scandal ci cotidiene serioase se întreceau în a publica pe prima pagină, la loc de "cinste", aventurile lipsite de glorie morală ale Dianei. Cărţi şi filme, benzi desenate pentru copii, postere şi tricouri imprimate cu chipul ei... toate acestea într-o ţară unde sobrietatea şi conservatorismul puritan sunt la ele acasă...

Dar să lăsăm explicarea acestui paradox pe mai târziu şi să ne concentrăm asupra unui alt aspect, mai important, poate. La 31 august 1997 un şoc a cuprins întâi Anglia, apoi lumea întreaga, atunci când comentatorul de la BBC a anunţat cu voce tremurândă accidentul de la Paris în care prinţesa şi-a pierdut viaţa. Fac o paranteză şi vă mărturisesc că şi eu am fost la fel de emoţionat deoarece exact cu o seară înainte de tragedia de la Podul Alma, aflându-mă la Paris, am trecut prin faţa hotelului Ritz. Am admirat maşina Dianei şi am zăbovit câteva minute bune urmărind body-guarzii şi acel du-te-vino din holul hotelului. Imi venise atunci în minte un vers eminescian din "Impărat şi proletar": *Când ei în bogăţia cea splendidă şi vastă / Petrec ca şi în ceruri, n-au timp nici de-a muri...*

Fără să simpatizez cu stânga militantă şi să înfierez "capitalismul cel putred", discutam pur şi simplu cu însotitorul meu despre prăpastia imensă dintre cei ce-şi permit să locuiască la Ritz, să mănânce la Maxim şi să petreacă la Moulin Rouge, asta făcând parte din **normalul** vieţii lor şi unii ca noi care atunci când călcam în gura lăcomiei şi comandam la sfârşit de săptămână un meniu la McDonald's, ne făceam griji că nu mai avem cu ce achita chiria mansardei de la marginea arondismentului optsprezece unde locuiam...

Ce şoc am avut a doua zi, duminică dimineaţa, când, deschizând televizorul, am văzut maşina mult admirată câteva ore mai înainte, făcută praf şi odată cu ea, praf şi viaţa prinţesei Diana!... A urmat o săptămână de doliu şi pregătiri pentru ceremonia funebră. Ziarele, revistele, posturile de radio şi TV, oamenii de pe stradă, colegii de muncă francezi, portughezi, arabi... nu mai pridideau să comenteze evenimentul. Am văzut-o pe regina Elisabeta II-a cum a rostit la TV un scurt discurs cerut de protocol în care însa a spus printre altele: *"Viaţa prinţesei conţine lecţii de învatat"*. O frază deloc criptică.

Îmi mărturisesc respectul şi totodată întristarea pentru cei doi morţi în accident, prinţesa Diana şi prinţul Al Faiedh. Dar la ce anume făcea aluzie regina şi care ar fi lecţiile pe care trebuie să le învatam din această dramă? Este evident că Diana s-a lăsat cu bună ştiinţă atrasă într-un joc fascinant dar şi periculos în acelaşi timp. L-aş numi "întinderea coardei la maxim". Sau cum să faci ca să şochezi cât mai tare şi cât mai multă lume tot timpul... Atât ea cât şi fotografii care

alergau pe urmele aventurilor ei s-au lăsat antrenaţi în acest joc alimentându-se reciproc pentru perpetuarea lui la nesfârşit. Diana furniza material incendiar pentru ziarişti şi fotografi; aceştia, pretextând că servesc publicul, o mediatizau pe Diana care, simţindu-se tot timpul în centrul atenţiei, admirată, căuta să scandalizeze mai departe.

Milioane de cititori aflau în fiecare dimineaţă din "The Sun" sau "Daily Mirror" cu cine s-a mai culcat noaptea trecută Diana sau până unde i se vedeau picioarele atunci când descindea cu Rolls Royce-ul la cine ştie ce acţiune caritabilă... Sau era văzută la TV cum dezminţea cu jumătate de gură aventurile de săptămâna trecută... De fapt modul de viaţă al Prinţesei de Wales, văzut cu mare rezervă de Casa Regală (deşi nici Prinţul Charles nu-i uşă de biserică), a corespuns gustului majorităţii cititorilor sau telespectatorilor care, văzând-o zilnic în presă sau la TV se identificau cu ea. Formând o imensă galerie o încurajau: "Hai Di-a-na, hai Di-a-na... continuă, nu te lăsa, şochează-ne mai departe, fă măcar tu ceea ce noi am vrea să facem dar nu putem!"

Răzvrătirea, călcarea în picioare a etichetelor dar şi a normelor morale, frumuseţea şi bogăţia etalate ostentativ, interviurile scandaloase, numărul de amanţi în creştere vertiginoasă în timp ce suspina în faţa camerelor video pentru a fi compătimită datorită eşecurilor în dragoste, spiritul de aventură... toate acestea au fost însa punctate de opere de caritate trâmbiţate corespunzător pentru a da imaginii de ansamblu o aură de sfântă. Este prototipul de "sfântă a secolului XX", la care visează femeile în timp ce bucătăresc dimineaţa, singure. cu televizorul pe colţul mesei, când toacă ceapă cu telenovele... Este şi "sfânta" la care visează foarte mulţi bărbaţi să se închine. Opinia publică ar putea oricând să propună sanctificarea Dianei şi ar avea cu siguranţă succes.

De fapt ce înseamna termenul acesta, "opinie publică"? Cine dă "tonul la cântec", cine decide cum anume trebuie să gândească poporul, lumea?... "We are the world" - noi suntem lumea. Dacă noi, "lumea", suntem **hard**-ul, atunci cine programează, cine se ocupă de **soft**, cine ia decizii apăsând pe tastatură? Cine hotărăşte cam ce anume trebuie să gândească, să opineze "opinia"?... Bineînţeles că cei care au interese de natură politică şi financiară... Iar gustul publicului poate fi extrem de uşor format într-o anumită direcţie, adică "de-format": "...să ne agăţăm de ceea ce este în zona gri a fiecărui cititor/ telespectator, de ceea ce este rău, să insistăm aici şi nu pe moralitate!"...

Ziariştii de la publicaţiile de scandal nu ar mai avea de lucru dacă VIP-urile nu le-ar oferi prilejul. Iar VIP-urile nu s-ar mai da în spectacol în afara scenei propriu-zise dacă nu ar şti cu certitudine că asta se şi aşteaptă de la ei: circenses. Circ, spectacol, în urma căruia să mănânce şi o panem. Un cerc vicios în care presa face aproape tot jocul. Ce-ar mai fi scris dacă Elton John n-ar fi venit în catedrala Westminster cu amantul iar Luciano Pavarotti la braţ cu ultima achiziţie mai tânără decât el cu vreo patruzeci de ani? Actorii, oamenii politici, cântăreţii celebri fug chipurile tot timpul de fotografi, de "paparazzii" cei ticăloşi care îi hărţuie şi nu le respectă dreptul la viaţă personală. In acelaşi timp nu le displace când se află pe prima pagină. Iar cititorul are astfel curiozitatea aţâţată , este atras de bârfe, îi place să tragă cu urechea, să privească prin gaura cheii ca să afle tot felul de picanterii din viaţa privată a unei lumi la care în mod normal nu are acces. Şi astfel el, bietul cititor, devine brusc sentimental manipulat fiind şi de data asta de presa care-i comandă: "lacrimi - foc automat, executaaa-rea!" La moartea Dianei s-au ridicat munţi de flori lângă grilajul palatului, bocitori şi bocitoare s-au întrecut în a o gratula pe prinţesă cu tot felul de atribute: Prinţesa poporului, Prinţesa inimilor, Lumina întregii lumi, Rază a Britaniei, etc.

Mai că îmi vine să citez aici textul din Apoc.18,11-19 când mă gândesc la confraţii mei din presa insulară care au intrat în şomaj tehnic odată cu "The End-ul" Dianei. Măcar parafrazat şi tot aş vrea să fac o comparaţie:

> *Ziariştii pământului o plâng şi o jelesc pentru că nimeni nu le mai cumpără marfa:*
> *articole de fond şi de prima pagină, fotografii decoltate şi filmuleţe piperate,*
> *declaraţii fără ruşine şi amănunte picante...*
> *Cei ce fac negoţ cu aceste lucruri, care s-au îmbogatit de pe urma ei,*
> *plâng şi se tânguiesc zicând: Vai! Vai! Cea îmbracata în toalete elegante - Ricci,*
> *Dior, Mugler, Armani... s-a prăpădit".*

În toiul agitaţiei iscată de jelania pentru Diana a întregului mapapomond, o ştire aproape că a trecut neobservată, dacă ar fi să o aşezem lângă cea a accidentului de la Podul Alma: moartea Maicii Tereza. Maica Tereza nu a murit într-un accident de Mercedes iar pe degetul ei nu a fost găsit un inel de 200.000 de dolari. Haina ei monahală, probabil că nu va fi obiect de licitaţie şi nimeni nu a compus vreun cântec de adio gen "Goodby , Rose" care să fie difuzat până la saturaţie din 88 până în 108 Mhz, pe toata scala FM-ului. Această femeie micuţă a călcat întreaga viaţă cu discreţie şi demnitate pe urmele Celui care i-a fost Model, pe urmele Celui care "nu avea unde să-şi plece capul" deşi era Prinţ. Printre muribunzii din Calcutta, printre leproşii din Filipine, lângă copiii bolnavi de SIDA din Noua Guinee, Maica Tereza nu a

fost niciodată însotita de ziarişti...

Viaţa ei nu a fost niciodată prilej de spectacol sau de bârfe în ziare, lacrimile ei nu au fost filmate cu minuţiozitate de specialiştii de la BBC... Însa cu siguranţă că şi viaţa ei conţine lecţii de învatat, aşa cum se exprima regina Elisabeta a II-a. În orice moment al vieţii putem încheia "stagiunea" iar cortina poate să cadă pe neaşteptate marcând brusc sfârşitul. Ce facem cu ghemul vieţii noastre, mai lung sau mai scurt, fie de 36 de ani ca al Dianei, fie de 87 de ani ca al Maicii Tereza?

Maica Diana a ziariştilor şi prinţesa Tereza a leproşilor: două destine emblematice. Dincolo de eforturile noastre de a ne afla în centrul scenei sub reflectoarele atenţiei celorlalţi, ca personaj important nu doar "omul cu tava - domnul nimeni", să ştim că vine şi ultmul act. Să fim conştienţi că piesa nu va dura la nesfârşit ci va trebui să coborâm, prin faţă în aplauze sau tăcuţi, pe trepetele ce duc în culise, dar oricum să coborâm pentru a face loc altora. "*Alţi actori, aceeaşi scenă*" - bine a zis cel mai iscusit paparazzi englez, Shakespeare, reluat de cel mai poet dintre ziarişti, Eminescu.

“Muzica este cea care cântă, domnule...”

Conform unei celebre definiţii caragialeşti, "muzica este care cântă..." Şi dacă elevul lui Marius Chicoş Rostogan era total în ceaţă cu privire la subiect, apoi nici profesorele nu s-a lăsat mai prejos servindu-ne o definiţie la fel de celebră: "Muzica este aceea care ne gâdilă urechile în mod plăcut".

Poate că în nici un alt domeniu al activităţii umane nu suntem lăsaţi atât de mult în subiectivism decât în artă, în special în spaţiul muzicii. Că este un limbaj, că are reguli şi principii riguroase, că specialiştii o pot diviza şi subdiviza pe capitole, pe şcoli, pe tematici... este adevărat. Însa tot atât de adevărate sunt pentru ascultător, pentru consumatorul de muzică şi două mici cuvinţele utilizate drept concluzie în mod paradoxal uneori *înainte* de desfătarea auditivă propriu-zisă: **îmi place**... Sau **nu-mi place**, după caz. Subiectivism cât cuprinde.

Dialog tată - fiu: "Ce e urlătura aia ritmată de tobe ca în junglă şi care nu se se mai termină odată, băiete? Asta numeşti tu muzică?!" Răspuns clasic: "Tată, îmi place!"... Ei, poftim de mai spune ceva. Este argumentul argumentelor. Sau discuţia poate suna cam la fel dar cu rolurile inversate: "Tată, suport gălăgia asta ca de tractoare sovietice de vreo două ceasuri şi văd că nu dai semne că vei închide în curând radioul. Program cultural zici că este? Muzică simfonică? Contemporană? Glumeşti tată, parcă ar fi un reportaj de pe câmpul de luptă, un turnir de tancuri..." Replica celui ce apară "cultura": "Băiete, îmi place!"

Avem nevoie de un punct de sprijin obiectiv, imparţial şi spre ce altceva s-ar îndrepta cineva pentru călăuzire decât spre Biblie?... Insă vom căuta în zadar în Scriptură nişte linii călăuzitoare în privinţa muzicii. Nici chiar muzicologii, specialiştii, nu ştiu prea multe despre cum anume suna muzica biblică. Avem textele psalmilor, avem liste întregi de instrumente muzicale folosite în vremurile veterotestamentale, avem o mulţime de detalii administrative referitoare la organizarea cetelor de leviţi care cântau la Templu dar... nu avem bineînţeles nici o înregistrare dintr-un concert "live" pentru alăută, orchestră şi cor bărbătesc cu David conducând Filarmonia din Ierusalim...

De fapt informaţiile pe care Biblia ni le dă în legătură cu muzica, în special cu muzica folosită în cadrul serviciilor de închinare (pentru că de muzică în sens de divertisment aşa cum o întelegem noi astăzi, nu poate fi vorba), contrazic valorile larg acceptate astăzi în acest domeniu. Găsim vorbindu-se despre o mulţime de instrumente de percuţie şi chiar îndemnuri la bătăi din palme şi mişcări ritmice, pe lângă instrumente cu coarde şi voci umane. Şi să nu ne închipuim că aducea a muzică gregoriană, a "Doamne miluieeeeşteeee" bizantin sau măcar a J.S.Bach pentru că ne înselam.

Poate că veţi argumenta că muzica aceea cu cimbale, tobe şi bătăi din palme a fost valabilă pentru vremurile Vechiului Testament: compoziţiile decadenţilor David, Asaf şi "Sons of Core's Band", influenţaţi de succesul festivalului intercanaanean "Dagonul de aur" desfăşurat anual la Gaza... Chiar dacă, dincolo de ironie, cultivăm ideea că în mare aşa au stat lucrurile, ne înselam. A crede că odată cu apariţia creştinismului, în muzica folosită în serviciile de închinare şi fredonată acasă, în familie, s-ar fi impus un stil nou, mai sobru, mai puţin ritmat, dovedeşte ignoranţă. Unde anume este subliniată diferenţa dintre creştinism şi iudaism în privinţa muzicii de închinare? Dacă cercetăm cu atenţie faptele, am descoperi probabil că ideile noastre cele mai conservatoare despre modul cum ar trebui să sune muzica pe care o numim creştină, vin din dezvoltări care s-au impus la multă vreme după moartea apostolilor.Să lansăm deci această provocare muzicienilor conservatori...

Incercările de a aduce argumente în favoarea existenţei unui stil "biblic" de muzică nu fac decât să complice problema, de vreme ce, în realitate, este posibil ca descrierile aflate pe paginile Cărţii Sfinte să ofere sprijin muzicii contemporane într-o măsură mai mare decât am crede. Cum problema stilurilor nu apare nicăieri în paginile Bibliei, să privim printr-o prismă diferită. Muzica este un mijloc de comunicare şi un fenomen cultural. Ca atare ea capătă diferite forme şi sensuri în diverse culturi.

Muizica a fost numită limbaj, limbajul inimii. Acest lucru este adevărat cu amendamentul că este mai propriu să numim muzica drept un mediu de comunicare ce se exprimă în mai multe "limbaje" muzicale diferite. Au trecut de mult vremurile în care Păcală îsi lua lumea în cap şi pleca hăt, tocmai în... satul vecin unde întâlnea acelaşi tip de oameni cu aceleaşi mentalităţi; chiar oile acestora se delectau la fel de mult la auzul muzicii ieşite din fluierul lui ca şi suratele lor de acasă. Trăim într-o cultură asaltată şi influenţată puternic de alte culturi. Crezurile noastre fundamentale şi viziunea despre lume sunt exprimate printr-un cadru de modalităţi de gândire, comunicare, relaţionare şi comportament. Iar muzica aparţine tărâmului influenţei mijloacelor de comunicare sau a modurilor de canalizare a mesajului viziunii noastre despre lume.

Dacă pornim de la premiza că toţi creştinii au o viziune creştină asupra lumii, decurge de la sine faptul că putem discuta pur şi simplu care dintre limbajele muzicale comunică cel mai bine o viziune creştină asupra lumii. Din păcate însa mulţi creştini nu au o atare viziune şi aceasta este marea problemă a muzicii creştine folosită ca divertisment sau chiar în cadrul serviciilor de închinare. Ce anume întelegem prin viziune creştină asupra lumii este o altă problemă. Trebuie amintit doar că viziunea biblică despre lume este complexă şi integrală şi aceasta nu poate fi redusă la formule, crezuri, liste de atitudini corecte, cărţi folositoare sau indice de filme acceptabile şi muzică permisă, oricât de folositoare ar părea toate acestea. Poate dura o viaţă întreaga să dobândim o viziune creştină despre lume şi este bine de ştiut că ea nu poate fi obţinută gratis, fără a plăti un preţ dureros. Preţul de a fi receptat de semeni drept "altfel".

Cum anume afectează limbajul muzical mesajul propriu-zis, de vreme ce limbajul îsi exprimă propriul mesaj, fără cuvinte? Acest mesaj poate fi subiectiv dar cât se poate de concret şi la fel ce puternic ca şi cuvintele. Să observăm că mesajul este în esenţă acelaşi fie că întelegem sau nu limba engleză atunci când vocea înfioratoare a solistului de la AC/DC strigă răguşit că a făcut pact cu diavolul. Sau în cadrul prelucrărilor pieselor lui Bach pentru chitară de A.Segovia - mesajul de echilibru, seninătate şi frumuseţe este inconfundabil.

Oamenilor le place să creadă că muzica este **amorală**. Dar ce anume se întelege prin asta? Faptul că muzica este neutră, că nu are efect moral? Anticii greci nu erau de această părere. Nici Adolf Hitler nu era de această părere (nu mai pot asculta Wagner fără să văd scene din filmul "Procesul de la Nurenberg") şi nici eu nu am cum să fiu. Muzica are un efect puternic asupra laturii emoţionale a personalităţii noastre, asupra inimii. Dar *inima este înselatoare şi deznădăjduit de rea* (Ieremia 17,9); se lasă purtată antrenând totodată şi raţionalul. Iar în acest punct avem nevoie de disocieri şi discernământ nu de liste şi indici.

Când vorbim despre muzica creştină contemporană sau despre muzica actuală în general, vorbim despre muzica izvorâtă în cadrul unei comunităţi, a unei culturi. In cea mai mare parte, aşa-numita muzică internaţională contemporană este dominată de limba engleză şi de cultura americană. Oriunde călătoreşti în lume, eşti bombardat de aceeaşi muzică în acelaşi ambalaj. Din New York şi până la Moscova, din California şi până la Bujumbura, mielul cu două corniţe din Apoc.l3,11 cântă şi îsi ascute limba precum lupul din povestea "Capra cu trei iezi" deoarece behăiturile s-au îngrosat iar glasul începe să-i semene cu cel al balaurului al cărui purtător de libret se face. Jazz, rock, rap, trash... - tăvălugul muzicii americane nivelează conştiinţele şi pregăteşte conformismul. Daniel 3,15: "*Acum fiţi gata, şi în clipa când veţi auzi sunetul trâmbiţei, cavalului, alăutei, psaltirii, cimpoiului şi a tot felul de instrumente, să vă aruncaţi cu faţa la pământ şi să vă închinati chipului pe care l-am făcut; dacă nu vă veţi închina lui, veţi fi aruncaţi pe dată în mijlocul unui cuptor aprins! Şi care este dumnezeul acela care vă va scoate din mâna mea?"*. Inima poate fi "convinsă" mult mai uşor să cedeze dacă argumentele sunt şi "pre muzică tocmite".

- Şi dacă nu există un stil biblic de muzică,
- şi dacă noi cei din veacul douăzeci ne simţim mai aproape de Dumnezeu ascultând, nu glaciala muzică gregoriană, ci "Heritage Singers",
- şi dacă dorim să ne umplem inimile cu emoţii pozitive, sănătoase şi autentice,

atunci să învatam a asculta muzică şi din perspectiva aceasta a marii lupte dintre bine şi rău care va culmina în curând cu bătălia finală. Nu să aruncăm dintre casetele şi CD-urile noastre tot ceea ce nu este BBB (Bach, Beethoven, Brahms), ci

doar să fim atenţi ca nu cumva "ceea ce ne gâdilă urechile în mod plăcut," să nu ne AC/DC: să nu ne Adoarmă Conştiinţele Definitv-Conspirativ.

.

Cât de important eşti în această lume?

Va propun următoarea experienţă: luaţi zece găini - nu are importanţă de care - puneţi-le într-un ţarc şi daţi-le puţină mâncare. Foarte repede veţi asista la un fenomen extraordinar. In câteva minute, găinile, străine unele de altele, vor forma o ierarhie bazată pe dominaţie sau altfel spus o ordine a întâietatii. In mod instinctiv, după o serie de încaierari, ele vor hotărî care va fi găina "number one" - numărul unu, apoi numărul doi, numărul trei şi aşa mai departe până la nefericita cu numărul zece. Acest lucru este valabil şi în relaţiile dintre copii. Mergeţi la o şcoală şi observaţi-i într-o recreaţie cum sunt organizaţi, cine se impune, cine decide, de la numărul unu care nu este în mod necesar cel mai bun la învatatura şi până la ciuca bătăilor.

Am fost invitat la o masă festivă a cadrelor didactice cu care urma să lucrez, în toamnă, odată cu deschidera noului an şcolar. Eram exact zece persoane. Ne-am aşezat cu toţii la masa din mijlocul cancelariei uitându-ne la aperitivele îmbietoare şi trăgând cu ochiul fiecare la vecinii săi. Conversaţia s-a închegat fără vreo problemă. Esenţa discuţiilor s-a limitat rapid la următoarele subiecte: **câte** camere are casa/apartamentul fiecăruia, **ce** maşină are şi **cât** a costat ultimul vopsit, **câţi** bani câştigă soţul/soţia cu firma proaspăt înscrisa la Registrul Comerţului...

Intr-un anumit fel şi noi oamenii scurmăm ţărâna şi ne umflăm penele... Prea puţin contează că ţărâna este de fapt o mochetă sau că în locul penelor ne etalăm succesele noastre omeneşti din spatele costumelor impecabile. Acestea ne conduc fără îndoiala către experienţa găinilor: ne urmărim şi ne tatonăm unii pe alţii încercând să determinăm locul fiecăruia, ordinea importanţei.

Două ore mai târziu, îmbracat în hainele mele sport, aşteptând autobuzul în ploaie, eram sigur de locul meu. Nu trebuia neapărat să ai intuiţia genială a lui Einstein pentru a şti care era "găina" numărul zece.

In această lume strict ierarhizată, verbele auxiliare **a fi** şi **a avea** reprezintă un fel de trambulină spre fericire. Tendinţa naturală a fiecăruia este de a-i trata pe cei dinainte, referindu-ne la ordinea importanţei, cu admiraţie, atenţie şi respect, chiar dacă îi dispreţuim în sinea noastră şi chiar având poftă tot atât de păcătoasă de a le trage palme atunci când se laudă. Cei care par a se situa în urmă, dimpotrivă, sunt trataţi de noi cu indiferenţă, duritate, dispreţ...

În istoria umanităţii nimeni nu a fost mai îndreptatit decât Isus Christos de a-şi asuma locul întâi în ordinea importanţei. El era Stăpânul. El era Creatorul a toate: până şi lemnul ieslei în care Se născuse purta inconfundabila Sa marcă - Made in Jesus' Kingsdom. Venind pe acest pământ putea să aleagă orice carieră - afaceri, politică, sport, cercetare - şi ar fi reuşit la modul cel mai strălucit. Avea stofă! În preajma Lui, ordinea importanţei era de la început clară: El întâiul, oriunde, oricât, oricum.

Paradoxal, în ceea ce priveşte propriile preferinţe, Evangheliile ne descoperă cât se poate de limpede că Isus S-a orientat de cele mai multe ori către "găinile" opt, nouă şi zece. Şi aşa cum S-a manifestat, Isus a mers contra curentului sistemului de valori în vigoare în această lume. A arătat, deşi pentru El a fost o demonstraţie dureroasă, că dragostea poate să existe cu adevărat chiar într-o lume cufundată în păcat, egoism şi prejudecăţi dezgustătoare. In lumea noastră crudă, dezaxată, El doreşte să-I urmăm exemplul, punând umilinţa şi altruismul la baza relaţiilor noastre unii cu alţii. "Veţi demonstra - spune El - că sunteţi ucenicii Mei dacă vă veţi iubi unii pe alţii". Nu "dacă vă veţi **concura** unii pe alţii". Iubi. Fără vreun post-scriptum sau amendament cu excepţii de la regulă.

Te simţi important, "muşchii tăi vrea" ca toţi cei din jur să recunoască faptul că eşti numărul unu? Nu uita textul din Proverbe 16,18 - citeşte-l şi recitește-l până se imprimă bine în minte.

Paradis cu în... locuitori

Cuvintele RAI, PARADIS, ÎMPARATIE CELESTA, se află deseori pe buzele noastre fiind folosite în cele mai variate combinaţii şi în cele mai ciudate contexte. Le simţim ca fiind familiare şi rareori ne oprim să medităm mai profund asupra sensului lor originar. Definind uneori spaţii utopice, încarcate de sacralitate, cuvintele acestea simple ne deschid perspectiva unor tărâmuri unde totul este diafan, strălucitor şi pur, unde ispitele nu se mai pot materializa, lacrimile nu mai curg, întunericul fuge şi moartea nu există... Adevăr spus în imagini prefabricate şi din păcate nu mai putem gândi decât aşa despre realităţile domeniului "de sus".

Ce n-am da noi, oamenii muritori, să ştim precis, cu detalii, ce se află acolo, în Paradis, unde "ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit şi la inimă de om nu s-a suit"... Tocmai de aceea suntem aşa de dornici de a arunca o privire: ca să privim neprivitul, să auzim neauzitul şi să comparăm incomparabilul după standardele noastre acceptate în materie de "raiologie". Bineînţeles, curiozitatea bolnăvicioasă a oamenilor a scormonit (poate că "scurmat" era mai potrivit!), iar acolo unde nu se mai putea ajunge a adăugat cu o imaginaţie la fel de bolnăvicioasă.

În anii cei frumoşi ai copilăriei, pe vremea când nu era decât un singur post de TV cu un singur "program-omagiu" având astfel mai mult timp pentru citit, basmele lui Creangă şi Ispirescu ne introduceau în lumea mirifică a "tărâmului celuilalt". Un fel de rai terestru în care ajungeai nu neapărat prin triunghiul Bermudelor ci coborând cu sfoara într-o fântână adâncă. Trecând cu succes anumite probe de vitejie şi dexteritate, ajutat de furnici, albine, peştişori fermecaţi, Sfânta Vineri, Sfânta Miercuri, Sfânta Duminică (aproape toate zilele sunt sfinte după cum vedeţi, numai cea cu adevărat sfântă - adică pusă de-o parte, nu!), făcând harcea-parcea zmei şi zmeoaice, ajungeai **dincolo**. Cum vedeţi cortina de fier apărea în basme cu mult înainte de Yalta, împartind pământul nostru în două: tărâmul acesta, ordinar, cu un împarat roşu şi multe probleme negre şi tărâmul celălalt, dincolo, unde frunzele copacilor erau de aur, animalele vorbeau şi ajungeai imediat prinţ. După ce, bineînţeles, căpătai cetăţenia. Cumva aceeaşi realitate ca şi a tărâmului acestuia dar "un pic mai bine pentru dvs." Un Rai second-hand, un Paradis cu înlocuitori 50% autentic, restul... plastic, meşină, năut, carton, promsiuni.

Mai târziu, în şcoală, am descoperit capodopera medievală "Divina Comedie" şi l-am urmărit cu sufletul la gură pe Dante Aligheri care, însotit de Beatrice şi de Sfântul Bernard, străbate cele nouă ceruri ale cerului, ajungând în final în Empireu. Ce era pe acolo nu mi-a fost niciodată prea clar iar acum capodopera aceasta nu-mi mai spune nimic. De fapt imaginea Infernului este mult mai reuşită din punct de vedere poetic şi ideatic, Dante reuşind să introducă în teologia oficială imaginea nebiblică a cazanelor cu smoală, a chinurilor veşnice suferite de cei damnaţi - imagine rămasă intactă şi astăzi, sute de ani de la prima ediţie a operei sale.

În liceu am fost obligat să citesc "Ţiganiada", o epopee destul de obositoare pentru cineva obişnuit cu Tolstoi, Noica şi Patapievici. Raiul descris acolo în spirit iluminist nu este altceva decât o extrapolare, o materializare a dorinţelor foarte pământeşti ale ţiganilor Cucovel şi Prapangel: un loc al lenei şi al desfătărilor culinare rromeşti.

Râuri de lapte dulce pe vale
Curg acolo şi dă unt pâraie
Ţărmurile de mămăligă moale
Dă pogace, dă pită şi mălaie
O, ce sfântă şi bună tocmeală!
Mănânci cât vrei şi bei făr-osteneală...

Pentru scriitorii romantici Paradisul era un loc care descătuşa fantezia, un prilej de a descrie grădini cu vegetaţie luxuriantă şi lacuri misterioase unde totul era poleit de razele argintii ale lunii. Romanticii se uitau la cer dar dincolo de Dumnezeu. Se simţeau atraşi de infinit, de necunoscut, de eteric şi inefabil pe care puteai să le străbaţi la vreme de seară cu pelerina pe umăr. Călătoria cosmică era una din temele preferate ale acelei vremi:

Porni Luceafărul. Creşteau
În cer a lui aripe
Şi căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe...

Astăzi trăim într-o lume super-pragmatică aflată într-o necontenită alergătură după un Rai aici şi acum, o lume care într-un glacial spirit cartezian scrutează totul cu ochi neîncrezători dând verdicte definitive. Şi chiar teologii sunt în fruntea acestui curent. O frază care la vremea ei a impresionat: "Dacă nu noi, atunci cine? Dacă nu acum, atunci când?". I-aş adapta conţinutul revoluţionar şi electoral la mentalitatea modernă a temei în discuţie. "Dacă nici noi nu vă băgăm în Rai, atunci cine? Dacă nu ne sprijiniţi pe noi acum şi aici la cel mai politic mod cu putinţă, nu mai vedeţi voi atunci şi acolo nici umbră de Rai..." Şi dacă "până la Dumnezeu te mănâncă sfinţi", până să ajungi în Rai te loveşti de aristocraţia

eclesiastică - o sumedenie de mici sfinţi petrişori cu chei şi parole, condiţionând în fel şi chip accesul.

Un creştinism care nu mai aşteaptă Paradisul ci care încearca să şi-l creeze după buzunarele fiecăruia, în care mijloacele au luat-o înaintea scopului... Intr-o astfel de lume dezamăgită şi descumpănită s-a născut "teologia liberală" reprezentată de Rudolf Bultmann şi adoptată imediat de majoritatea teologilor lumii. Cartea lui Bultmann "Noul Testament şi mitologia" este acum o lucrare clasică în domeniu pentru că după seismul care a fost declanşat de apariţia ei, a urmat şi valul acela uriaş numit "tsunami" care a măturat teologia modernă. Bultmann susţine că Noul Testament ne-a parvenit într-un cadru mitologic care îl alienează pe omul modern. Universul în trei etaje - cer, pământ iad - lumea spiritelor, minunile, supranaturalul, preexistenţa lui Isus, moartea Sa ispăşitoare, învierea şi ridicarea la Cer, revenirea Sa pentru a-i lua pe cei credincioşi în Paradis - toate acestea nu ar fi decât nişte *"mituri inacceptabile pentru omul modern care vede lumea altfel".*

Conform lui Bultmann, Scriptura este o *"operă deschisă care poate fi interpretată mereu şi mereu".* Şi-a propus să dezbrace credinţa de ceea ce numim "lumea de dincolo", de transcendental. Minunile săvârşite de Isus nu ar fi decât produse ale imaginaţiei ucenicilor, oameni simpli şi cu minţile cam nărăvaşe... Sau pot fi fenomene naturale interpretate greşit, special pentru a da greutate activităţii lui Isus Christos şi a motiva masele. Noi oamenii moderni din epoca dezintegrării atomului şi a călătoriilor interplanetare nu mai putem crede că Isus chiar a făcut minuni, că a vindecat sau chiar a înviat morţii; nu mai putem crede că există undeva într-un loc din acest Univers format din milioane de metagalaxii, un colţişor numit Paradis şi unde Isus doreşte să-i ducă pe cei credincioşi la Revenirea Sa...

Bultman mai susţine că *"mitul nu este o parte inerentă a creştinismului, al cărui obiectiv este în fond un mesaj existenţial".* Contemporan cu Sartre, Camus şi Cioran, nu avea cum să nu fie influenţat de ideile lor foarte la modă pe la jumătatea secolului. Astfel el ajunge să constate că până la urmă, ceea ce este de fapt important în Biblie este un mesaj existenţial dincolo de amănunte şi bune intenţii fără suport, aşa cum ar fi de exemplu minunile lui Isus şi existenţa Raiului. "Ehei... lucruri ca acesta nu le mai putem crede - sugerează Bultmann - între timp omenirea s-a maturizat ca un adolescent care acum ştie cu certitudine că nu barza aduce pe lume copiii, aşa cum credea când avea patru ani"...

Important ar fi un mesaj existenţialist şi de aici putem crede până la urmă orice. Nu ne-ar mai deranja "amănuntele" ci mesajul - putem crede în OZN-uri, în fiinţe de pe alte planete care ne folosesc drept cobai, în telepatie, în numerologie... "X-File" da, revelaţie biblică ba. Orice dar un singur lucru nu este de acceptat: faptul că Isus a înviat cu adevărat şi că o să-Şi ţină promisiunea făcută în Ioan l4,2-3:

> *"In casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri. Dacă n-ar fi aşa v-aş fi spus.Eu Mă duc să vă pregătesc un loc. Şi după ce Mă voi duce şi vă voi pregăti un loc, Mă voi întoarce şi vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu să fiţi şi voi".*

Întocmai ca şi ateii, teologii liberali cred că Paradisul este o imensă Agora pustie iar Dumnezeul supranatural revelat de Biblie ca fiind Logosul existând din veşnicii, trebuie remodelat după gustul secolului ce "va fi religios sau nu va fi deloc". Religios cu numele.

În ultimul timp personalităţile din lumea religiei sunt tot mai mult în centrul atenţiei opiniei publice. Interviuri, talk-show-uri, luări de poziţie, atacarea sferei politicului... Aţi auzit vreodată o astfel de personalitate, ierarh în sutană sau apologet în civil, vorbind clar şi convingător despre Revenirea lui Isus şi sfârşitul acestei lumi, pentru a-Şi duce credincioşii în RAI? Eu nu. Despre ce vorbesc de obicei teologii şi conducătorii bisericeşti în faţa camerelor video şi a microfoanelor? Politică, etică, umanizarea acestei societăţi, îmbunatatirea ei pentru a o face suportabilă şi de către cei defavorizaţi care nu prea apucă din ea decât "RAI DUE" la televiziunea prin cablu... O declaraţie a unui astfel de lider a fost intens mediatizată şi este emblematică: "Biserica trebuie să-şi găsească un sens, un rol în **lumea aceasta** şi să intre în politică pe uşa din faţă".

Lumea **aceasta** ar fi, va să zică, domeniul Bisericii. Iar dacă ar vorbi cumva de o altă lume, şi-ar putea pierde locul şi influenţa în lumea aceasta unde vrea să se implice cu lumânarea aprinsă la ambele capete. Randament maxim.

Dacă cercetăm Scripturile putem observa lesne că "Împaratia lui Dumnezeu" este o temă fundamentală. Nu doar un PARC de distracţii fără sfârşit - pentru că semnificaţia numelui care vine din limba persană este acesta, paradis = parc. Iudeii aşteptau la graniţa dintre ere acea Împaratie anunţată de profeţii vetero-testamentali. Îsi imaginau că la venirea lui Mesia se va face în sfârşit "dreptate israelită" în locul acelei "pax romana" care îi umilea de zeci de ani, obligându-i să fie la cheremul păgânilor. Credeau efectiv că Raiul pe care-l monopolizaseră deja, aducea ca cel din epopeea lui Budai-Deleanu, doar că era o variantă iudaică. Rosteau pe nerăsuflate lozinci ca cea citată de Evanghelistul Luca: *Ferice de*

acela care va prânzi în Impărăţia lui Dumnezeu (cap.l4,15). Îsi imaginau Paradisul ca pe o masă lungă-lungă, în capul căreia stăteau Abraam, Isaac, Iacov şi proorocii în ordinea importanţei; după care erau însiruiti **ei**, descendenţii patriarhilor, ei cei tăiaţi împrejur, mâncând şi bând. Iar romanii, grecii şi samaritenii, dădeau târcoale cu ochii sticlind de foame, salivând pavlovian, târându-se chiar pe sub mesele evreilor care mai scăpau aşa, ca să se distreze, câte un os, doar pentru a-i vedea pe "câinii necredincioşi" cum se încaierau...

Exact aceasta era imaginea pe care o cultivau cu obstinaţie iudeii despre mântuire şi Paradis. Dar parcă noi, cei de astăzi, nu ne imaginăm o variantă carpato-dunăreano-pontică tot cam cu aceleaşi conotaţii? O caricatură după chipul şi asemănarea credinţei noastre în Rai, de "două... parai". Iată cum Sân'Petru, zornăind cheile între două convorbiri pe celular cu Biroul de Cadre, face selecţia. "Tu ce eşti? Francez? A, ţi-a venit rândul să vezi cum este cu viza... Ia să vedem, ai carte de muncă, ai asigurare de sănătate , ai invitaţie de la vreun sfânt?... Ia mai aşteaptă tu trei luni în Purgatoriu şi vino cu cele cerute... Următorul! Tu zici că eşti american? Te-ai cam răsfăţat cât ai fost pe pământ Şi nici pe la biserică n-ai prea dat; cu ochii la diavoleniile Holywoodului, la deşertăciunile de pe Internet, ai dus-o ca-n semirai... Revino mai pocăit... Tu românule da, tu poţi intra că destul ai suferit şi pe deasupra eşti credincios de la Sf.Andrei citire!"

Conform declaraţiei lui Isus din Ioan 3,5 selecţia se face după un criteriu sigur: *"Dacă cineva nu este născut din apă şi din Duh, nu poate să intre...".* Aceste cuvinte spuse lui Nicodim sunt valabile pentru toţi pământenii sătui de acest "Paradis murdar", cum l-a intitulat Ioan Grigorescu.

Scriitorii s-au întrecut în cursul vremii să descrie cerul, Paradisul şi folosindu-se de imaginaţie, au creat lumi fictive populate de fiinţe serafice. Aceste lumi nu reprezintă decât o încercare metaforică de a descrie ceea ce de fapt nu se poate descrie. Biblia nu ne dă prea multe detalii despre CE este acolo. Ne învata în schimb CUM să ajungem acolo. Ne învata că noi, dogmaticii sau pragmaticii, intoleranţii sau formaliştii acestui veac tulbure, trebuie să ne trăim viaţa într-un anumit fel, ca să nu roşim atunci când rostim cuvintele din rugăciunea domnească: "*Vie Impărăţia Ta, facă-se voia Ta*".

Măştile morţii

Sunt patru feluri de a accepta moartea: trei dintre ele s-au dovedit falimentare iar a patra necesită credinţă într-o minune...

Se putea întâmpla numai sub cerul sângeriu al Floridei... In micul orăşel Stewart, un şir de maşini trece încet pe bulevardul ce duce spre ocean: o procesiune funebră. Banală, am putea zice. Totul se încadreaza în limitele "normalului" pentru această "ţărână", fie ea una de lux, ce se întoarce acum înapoi în ţărână: dricurile negre, maşinile cu farurile aprinse, costumele sobre ale însotitorilor. Cu o excepţie. O inscripţie mare pe enormul Dodge negru metalizat care deschide cortegiul: "Pa! Am plecat cu mine însumi".

Iată o persoană care se iubeşte atât de mult încât vrea să se ia cu sine chiar şi în mormânt, printr-un ciudat joc al pronumelui de întarire. Cu siguranţă că nu a auzit nimic despre cimitirul vesel de la Săpânţa şi totuşi respectivul a ales una dintre deghizările folosite de muritori pentru a mai atenua din "frica de coasă" la întâlnirea de gradul trei cu Hârca. Este greu ca să privim moartea în faţă mai ales că, de cele mai multe ori, apare intempestiv şi hotărâtă să tranşeze cu noi din prima încercare... Credem că ar fi mult mai puţin stressant dacă încercam să o mascăm şi să trecem aşa, prin anii vieţii, iluzionându-ne că nu este chiar atât de hâdă pe cât pare. La urma urmelor, "nu de moarte ne temem ci de veşnicia ei", nu-i aşa? Incercăm astfel să punem de o parte o speranţă care să ne dea un brânci "dincolo", când ora M, a morţii, va veni.

1. Ritualuri medievale

În Evul Mediu oamenii s-au folosit de sfinţi pentru a-şi face curaj în faţa morţii. Işi alegeau drept patroni-protectori, pe sfinţii aceia al căror nume-l purtau sau pe cei care erau "pe bune" cu Sf.Petru, cel cu cheile în imaginaţia populară. Ba chiar circulau legende despre corpuri ale sfinţilor care, deşi aflate în morminte de zeci şi chiar sute de ani, nu putrezeau.

Incepând cu sec.VIII şiruri lungi de căruţe veneau neîncetat la Roma, aducând cantităţi imense de cranii şi schelete care erau sortate, etichetate şi vândute. Credincioşii cumpărau şi vindeau ca la Bursă, în funcţie de cerere şi ofertă, fiind

socotite drept cea mai bună investiţie. Episcopul de Milano se plângea papei că un anume Silvestrinus cumpără trupuri "en gross" şi vinde apoi moaşte "en detail", cu preţuri de o sută de ori mai ridicate... Ăsta da întreprinzator! O altă practică era aceea a trocului - schimbul de relicve considerate sfinte. Piciorul drept al Sf.Dirminius contra trei degete de la mâna dreaptă a Sf.Oportuna. Cinci vertebre ale Sf.Aleodat contra craniu de mucenic mort de sabie păgână.

Printr-o hotărâre a Conciliului al doilea de la Niceea din 787, li se interzicea episcopilor să dedice o clădire dacă nu erau prezente relicve, sub pedeapsa cu excomunicarea. Ce să mai spunem despre biserici, care până prin secolul al XVII-lea au tot adunat "capital de oase"... Se ajunsese până acolo încât lăcaşurile de închinare erau literalmente pavate în întregime cu pietre mortuare. Cei bogaţi îsi cumpărau de obicei "loc sigur şi onorabil de înmormântare" printre scheletele sfinţilor, aşa că funcţionau de fapt două cimitire: cel cu sfinţi merituoşi, deasupra şi cel cu bogaţi, dedesubt, care "beneficiau" de meritele vecinilor în funcţie de pungă.

Un alt motiv pentru care oamenii doreau să fie înmormântati în biserici, în afară de prezenţa liniştitoare a sfintelor schelete, era acela că se înaltau rugăciuni de tot felul. Unele dintre pietrele funerare erau acoperite de memento-uri meşteşugit scrise pentru a-I reaminti lui Dumnezeu că sunt şi ei pe acolo, ca să nu-i uite... Multe testamente cereau cu disperare ca banii să fie donaţi cutărei biserici cu condiţia ca numele lor să fie pomenite după moarte atâtea zeci sau sute de ani. Unul chiar specifica: "O mie de messe cât mai curând posibil", ritualul urmând să înceapa înca de pe când el era în agonia morţii (Cotterill - *Medieval Italy*, pag.71). Ca să fie cât mai în siguranţă când va auzi şficuirea coasei Bătrânei doamne...

Era încurajata credinţa că o persoană ar putea câştiga în moarte sfinţenia pe care o ratase în cursul vieţii. Şi înmormântarea lângă un sfânt, plus rugăciunile familiei şi credincioşilor, plus ritualurile bisericeşti pentru sufletele celor plecaţi, au devenit un fel de bancă de credit care intermedia afacerea mântuirii (sic!) între S.C. Rai şi Basilea SRL.

După Evul Mediu multe alte practici au succedat celei de mai sus, moda schimbându-se atunci când această deghizare părea că nu mai rezistă în top. Biserica era pe punctul de a pierde supremaţia şi a nu se mai putea legitima în faţa maselor odată cu ofensiva iluministă.

2. Imaginaţie romantică

În secolele optsprezece şi nouăsprezece oamenii au căutat să pătrunde misterele morţii recurgând la imaginaţie. Poeţii şi-au închipuit obştescul sfârşit ca pe o aventură misterioasă, un voiaj romantic în care plecai de obicei seara, înfasurat în nelipsita pelerină gen "Lord Byron": o măsură de precauţie pentru că se zvonise că este cam răcoare pe "acolo"... Unul scria: "Când nu mai sunt şi totul a ajuns la capăt aici, nici pământ, nici mare, nici cer fără nori, doar spiritul hoinăreşte prin imensa infinitate... sublimă descătuşare" (Stephen Spalding - "Twenty Years").

Sufletul ce odinioară se milogea de sfinţi pentru un cât se poate de concret craniu de har plătit peşin, devine "spirit hoinar"... In această perioadă eroii şi eroinele romanelor ce se citeau cu nesaţ la lumina sfeşnicelor de alamă, mureau în plină tinereţe şi frumuseţe. Moartea era blândă, deseori lăsându-i pe oameni să ştie de apropierea ei. Ea le oferea astfel clienţilor posibilitatea să moară "plăcut"... O tânără doamnă amintea în jurnalul ei (erau la modă jurnalele împodobite cu panglici, floricele şi zorzoane): *Moartea este întotdeauna împletita cu poezia şi dragostea.* O alta, uitându-se în ochii soţului ei care tocmai trăgea să moară, exclama: *O, simt acum ceva ce nu mi-aş fi putut imagina; simt că moartea este fericire.*

Sufletul uman, atât de echilibrat în teorie (raţionalism, deism, iluminism şi alte ism-uri) degenerase într-o entitate bolnăvicioasă, suferind de sindromul morţii iminente, suicid şi dorinţa de a intra în legătură cu spiritele. Adepţii "magnetismului animal" făceau demonstraţii la graniţa dintre şarlatanie şi magia neagră, susţinând că moartea nu este decât o trecere banală către un nivel superior de energie.

Vaga, abstracta, închipuita viaţă de după moarte a romanticilor, nu s-a putut păstra în faţa atacurilor concertate ale spiritismului pe de-o parte şi a rigorilor lumii ştiinţifice pe de altă parte. Masca veche a ritualului şi superstiţiei nu mai putea linişti iar imaginaţia debordantă nu mai putea crede că sfârşitul va fi frumos şi... într-adevăr sfârşit. Moartea rămânea la fel de hâdă dincolo de farduri şi sulemeneli, trăsăturile ei devenind parcă şi mai înfioratoare. Expresionismul îsi punea amprenta pe toate aspectele vieţii bunicilor, noştri care îsi căutau sănătatea la "Cabinetul dr.Caligari" - prototipul filmului horror de astăzi. Ca să nu mai vorbim de vampiri şi Dracula...

3. Constatarea omului modern

Societatea modernă postbelică ieşită din coşmarul milioanelor de morţi de pe câmpurile de luptă, din lagărele de concentrare sau din cele dintâi experienţe "live", cu bombe atomice - a schimbat tactica. Hotărâtă să se refacă, să se înmultească, să trăiască din plin "clipa cea repede ce ni s-a dat", lumea modernă a venit cu o ultimă disperată încercare de a drapa moartea, "aceeaşi calitate, acum într-o nouă prezentare".

Odinioară, tristul eveniment al pierderii cuiva drag era un timp de părtăşie, de împartire a durerii cu prietenii, rudele şi vecinii, o comuniune profund umană, o solidaritate ca remediu în faţa golului imens rămas... Acum însa doliul a devenit o problemă personală. Văduva este sfătuită să treacă repede peste faza aceasta şi să se gândească chiar de cimitir la "refacerea vieţii". Multe ceremonii funebre de astăzi nu mai sunt ceremonii, rămânând doar... funebre. Corpul este ascuns cu totul într-un coşgiug cât mai confortabil (sic!), apoi cavoul este betonat ca nu cumva cineva să-i tulbure mortului "marea linişte" ori să-i treacă prin tigvă să revină... Ba chiar în cimiterele de lux din Occident, coşciugul nu este coborât în criptă până ce toţi participanţii la ceremonie nu au plecat. Ca să nu fie stressaţi inutil!... Nimic nu trebuie să evoce o cât de palidă imagine a biblicului "ţărâna se întoarce în ţărână", moartea fiind obligată la discreţie absolută. Ca mâine se va întoarce vremea lui Ludovic al XIV-lea care decretase ca nici o ceremonie funebră să nu mai fie permisă ziua pe străzile Parisului. Ar fi fost în stare până la urmă să interzică şi... moartea însasi dacă ar mai fi trăit. Deh, de-ale dictatorilor!...

Lenin mumificat este la fel de mort sub clopotul lui de sticlă, ca şi ultimul mujic rus mort de foame datorită "genialei" idei a colhozurilor. Walt Disney, congelat în condiţii speciale înainte de a muri de cancer, în nădejdea găsirii unui medicament în secolul următor, este tot atât de "viu" la ora actuală ca şi personajele desenelor animate create de el, adică trăişte doar pe peliculă. Şi în amintirea celor care s-au îmbogatit de pe urma şarlataniei cu congelarea...

"Amintirea lui X va fi nepieritoare" sau "Y trăieşte veşnic prin opera lui", nu sunt decât tot deghizări ale faptului nud şi cruzimii acestuia. Ascunderea în dosul vorbelor frumoase, al frazelor de circumstanţă nu face decât să accentueze imaginea aceasta de bal mascat în care dansăm cu "Frumoasa" prefăcându-ne a nu şti că de fapt strângem în braţe Bestia. "Tu eşti Bibicul?" - ne întreaba retoric şi caragialesc, din când în când. Şi noi ne "magnetizăm" cu gândul că o putem păcăli la nesfârşit...

4. Acceptând realitatea, cu credinţă în Cel Înviat

Relicve sfinte, morminte în biserici celebre, rugăciuni şi slujbe după moarte, imaginaţie poetică şi fabulaţii spiritiste, ceremonii la minut, aseptice, urmate de refacerea vieţii şi uitare pe cât se poate - iată tot atâtea încercari de a fugi, de a coafa şi farda moartea ca să nu mai tulbure vieţile celor care sunt atât de ocupaţi să trăiască, încât "n-au timp nici de-a muri"... Toate nu sunt însa decât eşecuri, rezolvări meschine şi drumuri închise...

Totuşi au fost şi oameni care au refuzat să accepte mascarada, oameni care au înfruntat moartea aşa cum este ea, fără a o drapa, accepând firesc nefirescul ei, cu o speranţă puternică în Acela care ţine "cheile morţii şi ale locuinţei morţilor" (Apoc.1,18), Isus Christos.

Mântuitorul a descris moartea ca fiind un somn. *Lazăr, prietenul nostru, doarme; dar Mă duc să-l trezesc din somn* (Ioan 11,11). El a acceptat moartea ca fiind sfârşitul, încheierea existenţei cuiva, o stare de inconştienţă ca într-un somn profund. Pavel împartasea acest punct de vedere subliniind şi altceva la fel de important şi anume că experienţa lui Lazăr, departe de a fi singulară, se va repeta multiplicată de milioane şi milioane de ori. *Căci dacă credem că Isus a murit şi a înviat, credem şi că Dumnezeu va aduce înapoi împreuna cu Isus pe cei ce au adormit în El* (l Tes.4,14). Mereu şi mereu ar trebui să citim aceste cuvinte şi de fapt întregul capitol 4 unde experienţa unei vieţi creştine echilibrate şi împlinite stă în deplină armonie cu nădejdea învierii la revenirea lui Isus Christos.

Biblia nu îndeamna la cramponare de ritualuri religioase înfaptuite cu scopul de a scăpa de moarte sau măcar de a ne asigura un cuib cât mai confortabil pe lumea cealaltă. Nu ne îndeamna ca prin rugăciuni şi danii bogate să putem ameliora "chinurile" celor care, în timpul vieţii, nu s-au pus bine cu Biserica. Nu vorbeşte de o lume a duhurilor, mai bună decât aceasta şi care va fi partea celor ce sunt "cosiţi" - ca o nădejde de categoria a doua menită să ne anestezieze teama de moarte. Şi nici varianta de moarte tip "Ivan Turbincă", rozând copaci şi dusă de nas de mintea ascuţită a acestui personaj de poveste. Hotărât nu! Cuvântul lui Dumnezeu spune cu claritate că moartea există, că este urâtă şi că oricum nu foloseşte la nimic dacă o fardăm sau mascăm. Dar mai spune şi că vine vremea când se va împlini profeţia din Osea reluată de Pavel în 1 Cor.l5, apoteoticul capitol al ÎNVIERII: "*Moartea a fost înghitita de biruinţă*".

Ca de la casetofon la casetofon

Trăim într-o societate tot mai rece şi marcată de singurătate. De aceea, în calitate de creştini, suntem chemaţi să reafirmăm valorile comuniunii personale. Nu degeaba folosim deseori termenul de "adunare" cu sens de "biserică", ceea ce de fapt este şi mult mai apropiat de sensul original grecesc: ekklesia. Trebuie să ne opunem stăpânirii maşiniste.

Episcopul Kallistos Ware relatează următoarea întâmplare. Cineva bântuit de angoase s-a dus la un psihiatru. Acesta i-a zis: *Mă concentrez mult mai bine dacă nu vă privesc în faţă. Întindeti-vă pe canapea iar eu voi sta în spatele acestei draperii*. După un timp, simţind o prea mare linişte în spatele draperiei, pacientul deveni suspicios. S-a ridicat şi, mergând în vârful picioarelor, a dat încetisor draperia la o parte. Bănuiala sa era întemeiata. Acolo era într-adevăr un scaun dar pe el se afla un casetofon care-i înregistra spusele. Psihiatrul dispăruse prin uşa aflată în spatele scaunului.

Pacientul nu s-a tulburat prea tare deoarece îsi avea povestea vieţii înregistrata pe o casetă. O spusese de mai multe ori diferiţilor psihiatrii pe care-i consultase ajungând în final la o variantă optimă. Şi-a scos propriul casetofon din servietă, l-a pus pe canapea, i-a dat drumul şi a plecat să bea ceva în localul aflat pe cealaltă parte a străzii. Aici l-a găsit pe medicul psihiatru cu un pahar în faţă. S-a apropiat şi s-a aşezat la aceeaşi masă. *Păi* - a protestat psihiatrul - *aici ar fi trebuit să fiţi?... A, nu vă faceţi griji* - i-a răspuns pacientul - *casetofonul meu vorbeşte casetofonului dumneavoastră*.

Evident că de foarte multe ori percepem relaţia noastră cu Dumnezeu, presupunând că ar exista vreuna, ca de la casetofon la casetofon. Nu ne mai rugăm ci "facem rugăciunea", nu ne mai concentrăm asupra binecuvântărilor primite ci ne văicărim de multiplele nevoi pe care ni le închipuim că le avem şi în virtutea cărora trimitem **r-mail**-uri (r de la rugăciune) către **site**-ul Cer. Credem că acolo sus, cererile noastre sunt interceptate şi înregistrate de... cineva. Măcar aşa să ne simţim despovăraţi. Un placebo cu care să-L păcălim şi pe Dumnezeu dându-I cote de vorbe seară de seară şi cu care să ne păcălim şi conştiinţa cum că mecanismul funcţionează.

"Ticălos, nenorocit, sărac, orb şi gol" şi surd - acesta este portretul celui ce se crede religios, cu caseta în derulare, gata să-L impresioneze până şi pe Dumnezeu cu vorbele lui frumoase: *Dumnezeule, Îti mulţumesc că nu sunt ca ceilalţi: "Neicanimeni", gata să-şi ţepuiască proprii fraţi, corupţi, cu ochii după fuste sau chiar ca patronaşul acesta de SRL cercetat de Garda Financiară... EU merg la biserică în fiecare săptămână şi dau zeciuială ori de câte ori îmi merg afacerile!*

Şi cum vine momentul potrivit, la ora de maximă audienţă, nu a Cerului ci a comunităţii religioase din care face parte, ţac - merge banda: *Doamne Îti mulţumim că... Doamne dă-ne, Doamne fă-ne, Doamne du-ne, Doamne ia-ne...*

- Dă-ne sănătate, prosperitate, Duh în măsură îndoita, binecuvântări de tot felul şi tot ce ştii Tu că ne mai lipseşte (deşi se pare că stăm binişor şi-Ţi mulţumim pentru intenţie)*;*

- Fă-ne mai buni, mai blânzi, mai umili, mai întelepti, mai răbdători cu nepocăiţii din afară, mai vigilenţi cu nepocăiţii dinăuntru, mai frumoşi (de ce nu?!)*, mai iertătorii cu fraţii care ne datorează bani;*

- Du-ne în Împaratia Ta, la Marea de Cristal unde să fim cu cei sfinţi ca şi noi din toate veacurile;

- Ia-ne sub stăpânirea Duhului Tău cel Sfânt şi ajută-ne să fim adevăraţi urmaşi ai Tăi, ca cei din jur să vadă că Tu ai un popor pe care Îl ocroteşti şi astfel să vină şi ei la pocăinţă (ca noi, evident)*;*

- Şi acum, apropiindu-ne de încheiere, Îti mulţumim înca o dată, în veci de veci, Amin.

Caseta aceasta ne scuteşte de efort, rezumă clar şi concis pentru Dumnezeu cam ce se află în inimile noastre şi ajută la "imaginea noastră publică" de specialişti într-ale rugăciunii de înalta performanţă. Mai ales dacă avem grijă să strecurăm şi câteva neologisme la modă: *implementează în noi caracterul Tău, monitorizează-i pe cei cu probleme psiho-afective...*

O religie ca de la casetofon la acsetofon este cu siguranţă religia aceea veche a fariseilor. Cu celularele la brâu şi cu ciucurii legănându-se la poalele anterielor, porneau prin băcănii şi prin pieţe taman la ora sacrificiilor de la Templu. Evident că-i apuca hemoragia rugăciunii acolo unde era îmbulzeala mai mare. Consultându-şi clepsidrele Rolex "cu harţ", se opreau, scoteau aparatele GSM special concepute pentru sfinţi, cu casetă, şi nu aveau altă grijă decât să tragă cu coada ochiului la cei din jur care căscau gura la VIP-ul îngenunchiat pe covoraş.

În faţa acestei privelişti a **fariseilor** flaşnetându-şi rugăciunile "on-line", **vameşii şi păcătoşii** nu pot decât să exclame

"on-air": *Doamne fereşte!*

Despre judecată

Să ne imaginăm o scenă care ar fi putut să se petreacă înainte de începutul istoriei noastre. In Lucifer a luat naştere păcatul... Este o taină, este ceva de neînţeles pentru mintea noastră mărginită: cum a fost posibil ca din desăvârşitul, înteleptul Lucifer ("cel strălucitor" - este semnificaţia numelui său), să se iveasca tragedia răzvrătirii împotriva Creatorului, cu tragice consecinţe pentru întreg Universul?... Şi Dumnezeu îl cheamă înaintea Tronului Său, fără martori prin preajmă. După o scurtă întrevedere în care Se convinge definitv că Lucifer a devnit un răzvrătit incorigibil, îl distruge pe loc...

Iată cum îsi imaginează Morris Venden o scenă care se putea petrece a doua zi, atunci când ceilalţi îngeri vin înaintea Tronului lui Dumnezeu şi întreaba:

- *Unde este Lucifer?*
- *S-a dus...* Ingerii întreaba miraţi:
- *Cum adică "s-a dus"?!* Dumnezeu replică:
- *L-am omorât.*
- *Omorât?... Ce înseamna aceasta "omorât"?*
- *L-am nimicit fiindcă a păcătuit.* Ingerii sunt din ce în ce mai încurcati:
- *Omorât... păcătuit...ce înseamna aceasta Doamne, lămureşte-ne şi pe noi pentru că nu înţelegem nimic.* Atunci Dumnezeu ridică puţin tonul:
- *Ce, nu mai aveţi încredere în Mine?* Iar ei spun:
- *Am avut... până acum.*

Ceea ce s-a întâmplat atunci în ceruri, dincolo de imaginaţia omenească, are de-a face în mod direct cu ideea JUDECĂŢII. Tot ceea ce s-a întâmplat apoi după aceea, mii de ani de păcat şi suferinţă, războiul dintre Suveran şi răzvrătit mutându-se pe pământ, are de-a face tot cu Judecata. Şi tot ceea ce trăim şi vom trăi de aici înainte, eschatologic vorbind, tot prin prisma Judecăţii poate avea sens şi împlinire.

Un articol pe prima pagină a unui cotidian naţiona, purta următorul titlu scris cu litere de-o şchioapă: "Judecata de apoi a judecătorului X". Era vorba, bineînţeles, de unul din nenumăratele scandaluri legate de corupţia din justiţie...Articolul se încheia cu un patetic apel către conştiinţele adormite care vor avea de-a face odată şi-odată cu justiţia divină.

Michelangelo a realizat o frescă monumentală pe această temă şi viermuiala de trupuri omeneşti contorsionate inspiră groază. Te şi vezi înaintea completului de judecată ceresc şi cum, evident, nu prea le-ai avut cu milosteniile şi posturile, simţi dogoarea focului mâniei divine odată cu senzaţia căderii în hău, în abisul fără fund. Judecata este o temă intens exploatată de pictori, poeţi, filozofi şi teologi... Toţi, fără excepţie, au subliniat această latură a mâniei lui Dumnezeu care aşteaptă impasibil aplicarea pedepsei veşnice. Această imagine falsă, grotescă, a făcut mult rău creştinismului. Iar omul se simte precum un condamnat la moarte căruia i se îngaduie să facă din când în când câte o şeptică sau un pocker pe ţigări cu alt condamnat doar pentru a nu mai percepe atât de înfiorator scurgerea timpului: ultimile săptămâni, ultimile zile, ultima noapte, ultima dorinţă... execuţia!

Sunt astăzi destui credincioşi care, în încercarea de a retuşa această imagine, sar peste cal adoptând extrema opusă: susţin că nici nu mai este nevoie de judecată deoarece Dumnezeu îi cunoaşte prea bine pe cei buni şi pe cei răi... Şi când aceştia vorbesc despre judecată ca nemaifiind necesară, se referă la primul aspect al ei, **judecata de cercetare** (strângerea probelor, audierea martorilor, pledoariile avocaţilor...), spre deosebire de faza a doua, **excutarea** propriu zisă, punerea în practică a celor hotărâte în prima fază. Se face o teribilă confuzie între aceste două faze ale judecăţii iar consecinţa este că aceasta se răsfrânge în multe alte aspecte ale credinţei şi trăirii. Mai ales în ideea deformată despre caracterul lui Dumnezeu...

Biblia spune foarte multe lucruri despre prima fază a judecăţii, faza cercetării. Ea aminteşte nişte cărţi cu înregistrarea fidelă a vieţilor oamenilor. La ce-or mai fi bune dacă Dumnezeu îi ştie pe cei ai Lui, pe cei credincioşi? La ce să mai consumi energia îngerilor grefieri, să plăteşti îngeri arhivari şi să urmăreşti mersul pe rol al celor şase miliarde de

dosare, numai pentru cei din generaţia noastră?.. La ce bună această dosariadă de proporţii planetare, la ce foloseşte această lege tip Ticu-Dumitrescu dacă Dumnezeu este deja la curent cu numele celor ce au colaborat cu Satanistatea?

Dacă Dumnezeu ar fi vrut să nu ţină cont de inteligenţa noastră, lăsând fără răspuns întrebarile oamenilor (gen "de ce cutare a fost mântuit şi de ce cutare nu?"), dacă El ar fi întemeiat un sistem de guvernare în acest Univers bazat pe ascultare oarbă, atunci ar fi întemeiat acest sistem chiar de la început!... Dar nu a făcut aşa. A preferat să îngaduie ca păcatul să-şi evidenţieze caracterul distrugător până la consecinţele finale, pentru ca astfel nimeni, niciodată, să nu mai îndrazneasca a repeta drumul lui Lucifer... Dumnezeu a lucrat în permanenţă într-un mod "transparent" de-a lungul istoriei planetei noastre. Datorită acestui lucru, fiecare dintre noi poate să-şi bazeze credinţa pe o întelegere inteligentă a metodelor Sale.

Cine are nevoie de judecată? **Dumnezeu** are nevoie de ea. Nu pentru propria informare ci mai curând pentru justifiacarea Sa, pentru ca toţi - îngeri, demoni şi oameni - să înteleaga de ce a procedat aşa sau aşa. Cine mai are nevoie de judecată? **Noi**, pentru a ne informa, **lumile** ce populează Universul aceasta, îngerii rămaşi loiali sau îngerii răzvrătiţi, toţi au nevoie de judecată. Înainte de Revenirea lui Isus Christos are loc faza de întocmire a dosarelor (alt termen mai potrivit nu am găsit şi cred că "înregistrarile" sunt ceva mai sofisticate decât se poate stoca pe dischete sau CD-ROM-uri) şi de stabilire a celor ce vor fi achitaţi sau pedepsiţi... Este Judecata pre-adventă sau Judecata de cercetare.

Cu mulţi ani în urmă am văzut un film care m-a impresionat, "Krammer contra Krammer". Dincolo de jocul magistral al actorilor, mi-am format o idee mai clară despre mecanismul justiţiei americane, în care procurorul şi avocatul se străduiesc în egală măsură să-i influenţeze pe juraţi. Ca să avem o perspectivă şi din acest punct de vedere, vă propun să dăm timpul înapoi cu o sută cincizeci de ani şi să ne imaginăm, împreuna cu M.Venden, o scenă tipică unei curţi de justiţie de odinioară văzută prin filmele western. În acele zile când în faţa "saloon"-ului aveau loc bătăi cu pumnii până la apariţia şerifului, exista un judecător itinerant care făcea turul unui district pentru a cerceta şi judeca disputele care apăruseră în oraş de când fusese ultima oară acolo. Dacă aveţi şi muzică country la îndemâna, puteţi chiar să respiraţi parfumului "Vestului Îndepartat"...Să prindem tâlcul unei povestiri în două părţi, ca răspuns la întrebarea: de ce avem nevoie de judecată de cercetare?...

Era obiceiul

Era mare frământare în micul orăşel Mill-Creek, statul Illinois, în acea după-amiază a anului 1845. Tocmai sosise judecătorul David Davis din Bloomingdale, al optulea judecător itinerant din Illinois. Ca de obicei el era însotit de mai mulţi avocaţi itineranţi, printre care era şi unul pe nume Abraham Lincoln. Prezenţa lui Lincoln a dat un plus de interes deoarece cetăţenii din Mill-Creek nu uitaseră ocaziade mai înainte când el venise în oraş tot cu judecătorul Davis. Şi în afară de faptul că era un excelent avocat, Abe Lincoln (viitorul preşedinte al SUA) spunea cele mai nostime istorisiri auzite vreodată de cineva.

Trecuseră aproape şase luni de la ultima sesiune a curţii de justiţie din Mill Creek şi se cam adunaseră ceva cazuri ce trebbuiau judecate. Bătrânul Thomas Jacobs era bănuit a fi dat foc atelierului fierarului. El şi fierarul avuseseră un schimb dur de cuvinte. Bătrânul Thomas rostise nişte ameninţări cam întunecate şi chiar în noaptea aceea atelierul fierarului arsese până la temelie. Erau unii martori care au declarat că îl văzuseră pe bătrânul Thomas lângă foc, râzând cam nu ştiu cum şi frecându-şi palmele.

Apoi a fost bătaia de la cârciumă dintre Henry Whitney şi Ebenezer Bates. In cele din urmă Whitney şi-a scos pistolul şi l-a împuscat cu sânge rece pe Ebenezer. Unii spuneau că Ebenezer a meritat-o şi că Whitney doar se apărase. Dar alţii erau de partea lui Ebenezer şi spuneau că a fost pur şi simplu o crimă.

Probabil că cel mai reamarcabil caz a fost acela al lui Jesse Adams. Intr-o zi el a intrat călare în oraş şi s-a îndreptat direct spre banca din Mill-Creek unde, împungându-l cu revolverul pe casier, i-a cerut toţi banii din seif. Reuşise să parcurgă mai bine de cincisprezece mile în afara oraşului înainte ca şeriful, împreuna cu ajutorul lui, să-l ajungă din urmă. Şi de atunci el a stat tot timpul în temniţa oraşului... Pe lângă aceste cazuri mai spectaculoase, erau obişnuitele dispute asupra chestiunilor de proprietate, datorii şi prescrieri ale ipotecilor, reclamaţii de calomniere iar un anume Silas Foster a fost acuzat că a furat vite.

A fost făcut anunţul că săptămâna viitoare curtea de justiţie va fi convocată. Oamenii s-au reîntors la activităţile lor iar avocaţii s-au apucat să lucreze în vederea soluţionării cazurilor încredintate lor. Şi atunci când ziua anunţată a sosit, curtea de justiţie s-a întrunit în şedinţă publică. Intregul oraş s-a îmbulzit în faţa tribunalului. In timpul fiecărei deliberări

puteau fi auzite discuţii aprinse pro sau contra în fiecare caz. Juristii au pus întrebari, au supus pe cei în cauză unor interogări în contradictoriu, aducând obiecţiuni la orice ocazie favorabilă. Avocatul Lincoln avea o pricepere deosebită de a aduce adevărul la lumină iar în cazurile pe care le apăra, chiar procurorul încheia prin a recunoaşte că el avea dreptate. Şi în tot acest timp, oamenii urmăreau fiecare caz auzind mărturiile şi comentariile, fiind convinşi că se împartea dreptatea.

Unul câte unul cazurile erau aduse înaintea instanţei. Juraţii se retrăgeau pentru a delibera şi apoi se pronunţa verdictul: vinovat sau nevinovat. Intrucât judecătorul Davis îi condamna pe cei găsiţi vinovaţi, conform încadrarilor din lege, şi îi achita pe cei găsiţi nevinovaţi, oraşul era mulţumit.

In ultima dimineaţă, judecătorul şi avocaţii au mai zăbovit puţin înainte de a pleca din oraş: au asistat la o execuţie prin spânzurare. Henry Whitney fusese găsit vinovat de crimă. Apoi judecătorul şi suita lui au plecat spre următorul oraş unde erau aşteptaţi.

Partea a doua a acestei istorisiri începe la fel. Să ne întoarcem şi să o luăm de la capăt. Sunteţi gata? De data aceasta istorisirea se numeşte:

Nu era obiceiul

Era mare frământare în micul orăşel Mill-Creek, statul Illinois, în acea după-amiază a anului 1845. Tocmai sosise judecătorul David Davis din Bloomingdale, al optulea judecător itinerant din Illinois. Ca de obicei el era însotit de mai mulţi avocaţi itineranţi, printre care era şi unul pe nume Abraham Lincoln..

Trecuseră aproape şase luni de la ultima sesiune a curţii de justiţie din Mill Creek şi se cam adunaseră ceva cazuri ce trebbuiau judecate. Bătrânul Thomas Jacobs era bănuit a fi dat foc atelierului fierarului. Apoi a fost bătaia de la cârciumă dintre Henry Whitney şi Ebenezer Bates. In cele din urmă Whitney şi-a scos pistolul şi l-a împuscat cu sânge rece pe Ebenezer. Unii spuneau că Ebenezer a meritat-o şi că Whitney doar se apărase. Dar alţii erau de partea lui Ebenezer şi spuneau că a fost pur şi simplu o crimă.

Probabil că cel mai remarcabil caz a fost acela al lui Jesse Adams. Intr-o zi el a intrat călare în oraş şi s-a îndreptat direct spre banca din Mill-Creek unde, împungându-l cu revolverul pe casier, i-a cerut toţi banii din seif. Reuşise să parcurgă mai bine de cincisprezece mile în afara oraşului înainte ca şeriful, împreuna cu ajutorul lui, să-l ajungă din urmă. Pe lângă aceste cazuri mai spectaculoase, erau obişnuitele dispute asupra chestiunilor de proprietate, datorii şi prescrieri ale ipotecilor, reclamaţii de calomniere iar un anume Silas Foster a fost acuzat că a furat vite.

S-a anunţat că instanţa se va întruni numaidecât. Întregul oraş s-a înghesuit în incinta tribunalului. Judecătorul Davis izbi în masă cu ciocănelul şi zise: "Jacobs Thomas - nevinovat; Silas Forster - nevinovat; Henry Whitney - vinovat, aşa cum a fost acuzat şi va fi spânzurat la răsăritul soarelui; Jesse Adams - nevinovat. Procesul s-a încheiat!"

Procurorul a sărit în picioare: "Nu se poate să faci aşa ceva! - strigă el roşu de mânie. Nu poţi să achiţi aceşti oameni fără o judecare clară şi să-i condamni înainte de a-i dovedi vinovaţi. La urma urmelor, cine te crezi că eşti?!" Mulţimea oraşului s-a unit cu acuzatorul: "Are dreptate. Cum poate judecătorul să ştie cine este vinovat şi cine nu?"

Avocatul Lincoln şi-a ridicat vocea pentru a putea fi auzită deasupra tumultului: "Oameni buni, de ce nu aveţi încredere în judecător? El îi ştie pe aceia care sunt ai lui, adică pe nevinovaţi, pentru a-i achita. El păstrează înregistrari minuţioase despre fiecare cetăţean din district. Are dosare înregistrate cu atenţie, are dovezi şi nu poate face greşeli"...

Dar poporul devenea din ce în ce mai agitat: "Judecătorul poate să aibă dovezi şi poate să nu aibă! - au strigat ei în cor. Dar NOI nu avem dovezi. Nu este suficient să pretinzi doar că ai dovezi. Dovezile trebuie să fie cercetate în mod deschis înainte de a fi dată sentinţa. Întreaga Curte trebuie să vadă dovezile, nu doar judecătorul"...

Juriştii continuau cu disperare a-i convinge pe oamenii din Mill-Creek că se poate avea încredere absolută în judecător. Dar lumea, la unison, insista susţinând că încrederea trebuie să fie bazată pe o întelegere inteligentă a motivelor care au determinat decizia judecătorului.

În ultima dimineaţă judecătorul şi avocaţii săi erau în piaţa oraşului: avea loc o execuţie prin spânzurare. Cel care urma să fie spânzurat era... judecătorul.

Judecata îl îndreptateste pe judecător

Cine avea nevoie de judecata de cercetare în orăşelul Mill-Creek? Cei care erau judecaţi aveau nevoie. Procurorul avea nevoie. Intregul oraş avea nevoie. Şi în final chiar judecătorul avea nevoie de aceasta.

La cruce, Dumnezeu a fost îndreptatit şi cu capitalul de har acumulat atunci, ca să vorbim în termeni "implementaţi" din limbajul economicului, poate să investească în orice persoană din lume, prin aceasta iertând-o la modul forensic. Cu toate acestea, doar judecata arată universului că **Dumnezeu_este îndreptatit să acorde iertarea celor pe care i-a socotit iertaţi**. Pentru că, în ciuda faptului că moartea lui Isus pe cruce a fost o jertfă suficientă pentru întreaga lume, nu oricine va obţine iertarea. Şi în final, judecata îl va îndreptati pe Dumnezeu pentru a nu fi iertat pe aceia care nu sunt iertaţi penru că nu au vrut să fie iertaţi... Nu este un joc de cuvinte ci o realitate spirituală pe care mulţi, mulţi teologi chiar, o ignoră.

Cum este asta: oameni care au refuzat iertarea deşi ea este gratuită, la îndemâna tuturor? Pentru ei, Paradisul, compania îngerilor, viaţa la cele mai înalte standarde, incluzându-le pe cele morale, ar fi cu siguranţă un chin. Dumnezeu nu sileşte pe nimeni să-i accepte darul... Amintesc cele declarate de un deţinut politic, un intelectual de elită format în spiritul tradiţiilor academice interbelice. A fost torturat în lagărul de muncă forţată într-un mod diabolic. Torturat psihic: seara, după ce venea de la muncă extenuat, era obligat să audă cântece "patriotice", imnuri de slavă partidului şi muzică de "viaţă nouă", cu utecişti şi tractorişti, până a doua zi dimineaţa. Urechea lui obişnuită cu Mozart şi Chopin, a fost realmente violată iar aceasta , după cum mărturisea, îl adusese în pragul nebuniei.

Din iubire şi respect pentru om, precum şi datorită caracterului Său sfânt, Dumnezeu a văzut că aceia dintre oameni care nu vor dori să fie salvaţi, nu trebuie să fie salvaţi împotriva voinţei lor! Şi, cum nu se poate imagina un loc de exil etern, un lagăr de concentrare pentru sufletele răzvrătite care şi-ar perpetua astfel fericirea la nesfârşit întinând un Univers din care păcatul trebuie extirpat, soluţia este cauterizarea rănii, nimicirea completă... Iar JUDECATA este mijlocul ales de Dumnezeu pentru ca absolut toate fiinţele raţionale create de El, loiale sau răzvrătite, să fie convinse că Dumnezeu este şi bun şi drept.

Idei denaturate despre judecată

Deşi teoria relativităţii, întâi restrânse, apoi generale, a apărut abia după 1905 în mintea genială a lui Albert Einstein, ideea acesteia apare în mod ciudat într-o poveste de Ptre Ispirescu intitualtă "Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte". Există în acest basm un moment în care acţiunea pare desprinsă dintr-un roman de Isaac Asimov: timpul ce încremenise, se derulează dintr-o dată cu rapiditate pentru Făt-Frumos şi calul acestuia care îmbatrânesc pe măsură ce străbat drumul înapoi, spre casă. Erau fericiţi acolo, pe tărâmul zânelor, bucurându-se de o tinereţe perpetuă. Dar într-o zi, intrând într-o vale interzisă, îi cuprinde un dor sfâşietor de casă şi după cei dragi, uitaţi de mult... Sentimentul este cumplit şi, în ciuda tuturor rugăminţilor şi avertismentelor din partea zânelor, Făt-Frumos încaleca şi pleacă înapoi.

Dumnezeu a prevăzut că va veni un moment când splendorile cerului şi tovărăşia îngerilor ni se vor părea fade, pentru că amintiri dureroase vor răscoli minţile noastre. Prietenii, copiii sau părinţii noştri iubiţi care au respins mântuirea oferită gratuit de Isus, vor apărea în minţile noastre răscolind amintiri... Poate să fie un semn de întrebare: DE CE nu se află cu noi?... Nu cumva este vreo greşeală în sistemul lui Dumnezeu de apreciere?...

Dumnezeu a prevăzut că vor fi întrebări de pus înainte ca să se împlinească profeţia din Isaia 65,17 care spune că *nimănui nu-i vor mai veni în minte* mizeriile acestui pământ pentru a nu întina fericirea desăvârşită. Şi El va fi gata să răspundă la toate întrebarile, mângâind totodată inimile care vor tremura de dor după cei ce lipsesc. "Vino te rog şi vezi; aici în ceruri a avut loc o judecată pre-adventă dedicată special ca să înlature orice suspiciune şi trebuie să întelegi ce anume s-a întâmplat acolo"... Timp de o mie de ani, timpul în care cei salvaţi vor fi în ceruri, între întâia şi a doua înviere (vezi Apoc.20 - pentru cine nu întelege înca ordinea evenimentelor finale, îi recomand lucrarea lui Florin Lăiu "Daniel şi Apocalipsa") se vor pregăti pentru a putea guverna alături de Isus Christos pe Noul Pământ şi vor avea posibilitatea să cunoască în amănunţime CE şi mai ales DE CE...

Îmi imaginam judecata ca un timp când îngerii iau computerele cereşti punând faţă în faţă toate faptele noastre bune şi toate faptele rele. Şi dacă avem, să zice, 1000 de fapte bune şi numai 990 de fapte rele, ei bine, suntem admişi... Imi amintesc cum în clasele primare mă bucuram că numele meu începe cu litera "R", fiind deci între ultimii la catalog în ordine alfabetică. În mintea mea de copil, făcând o analogie, îmi dădeam singur curaj zicându-mi că mai este destulă

omenire înaintea mea până la litera "R"...

Biblia vorbeşte despre nişte cărţi cu rapoarte pe care Dumnezeu le ţine. In Apoc.3,5 se spune: "*Cel ce va birui va fi îmbracat astfel în haine albe. Nu-i voi şterge numele nicidecum din CARTEA VIEŢII şi voi mărturisi numele lui înaintea Tatălui Meu şi înaintea îngerilor Lui*". Iar în Dan.7,10, după ce se descrie Inalta Curte Cerească de Judecată, se afirmă: "*S-a ţinut JUDECATA şi s-au deschis CĂRŢILE*"... Sunt şi alte texte asemănătoare care vorbesc despre cărţi. Nu este nevoie să ne pierdem timpul încercând să înţelegem dacă ele au coperta de lux sau dacă sunt doar nişte simple dosare broşate, întrebându-ne când va auzi Dumnezeu despre computere şi microfilme. Dar pentru ca toate generaţiile de credincioşi să înţeleaga faptul că Dumnezeu stochează informaţii, El a ales să vorbească despre "cărţi".

Aduce cumva a poliţie politică această dosariadă? Are aceleaşi consecinţe ca legea Ticu-Dumitrescu prin care orice cetăţean al ţării, are acces, în anumite condiţii, la propiul dosar întocmit de către Securitate? Această lege în jurul căreia se discută extrem de aprins este necesară şi poate împiedica tentativele de a folosi dosarele ca armă de şantaj politic... Dar lasă şi un gust amar acum când descoperi că cei pe care i-ai crezut prieteni şi cărora le-ai făcut confidenţe seara în timp ce aparatul de radio era fixat pe unde scurte, mergeau a doua zi să scrie cu "vigilenţă patriotică", o nouă filă în dosarul tău de duşman al orânduirii socialiste.

Putem să-L vedem pe Dumnezeu cum priveşte la rapoartele pestriţe pe care şi Lucifer le păstrează şi cu care ne acuză, spunându-i: "Vrei să ţii rapoarte? Foarte bine. O să-ţi arăt Eu cum se ţin. Nu doar însiruind faptele rele pe care oamenii le-au comis la instigarea ta ci şi lucrurile pozitive din vieţile lor, căinţa, regretul, bucuriile lor nevinovate, gândurile şi aspiraţiile lor către mai bine şi mai ales orele în care au stat de vorbă cu Mine..." Dumnezeu păstrează înregistrari minuţioase nu cu scopul de a ne ţine în afara cerului, ca pe nişte imigranţi nenorociţi din lumea a treia cărora autorităţile unei ţări supercivilizate le-au aplicat ştampile cu interdicţii de intrare pe paşapoarte, pentru a proteja ţara respectivă de nomadizare... Dumnezeu păstrează aceste înregistrari cu scopul de a ne duce în ceruri în ciuda învinuirilor lui Lucifer şi pentru ca nimeni, niciodată, să nu conteste deciziile de "pierdut" sau "salvat" puse în dreptul numelui cuiva.

Scrisori apocrife

Scrisoarea I către Noe*

MOTTO: *"*Prin credinţă Noe, când a fost înstiintat care nu de Dumnezeu despre lucruri se vedeau, plin de o teamă sfântă, a făcut un chivot/arcă..." (Evrei 11,7)

Dragul meu prieten Noe,

Doresc să-ţi scriu referitor la lucrurile despre care ai început să predici. Te rog să mă crezi că, personal, te înţeleg şi susţin sincer ceea ce spui, deşi nu pot înca să fiu pe faţă de partea ta.

Vorbeşti despre un potop ce va distruge lumea şi desigur că asta nu poate decât să-i mobilizeze pe credincioşi şi să-i sperie pe necredincioşi. Sunt însa unele lucruri care necesită o clarificare din partea ta: o atitudine ceva mai ponderată faţă de lumea emancipată căreia i te adresezi pe un ton cam radical… Sper ca porecla aceasta de "taliban" cu care te-a etichetat un coleg, să nu rămână prea mult în dreptul numelui tău.

Dragul meu, te rog să afli că şi eu cred că va fi odată şi odată un potop, poate nu chiar aşa cum îl predici tu dar oricum, ceva tot va fi. şi dă-mi voie să mă alătur ţie în grija ca lumea să înţeleaga nevoia credinţei în Dumnezeu pentru salvare.

În ceea ce priveşte corabia însa, simt că ai pus prea mult accent pe ea ca mijloc de salvare. Crezi că nu ar avea Dumnezeu la îndemâna şi alte mijloace mai simple, decât această construcţie ridicolă

şi costisitoare? Tot stăruind în a chema oameni la lucru nu faci decât să-i îndepartezi pe intelectuali şi să stârneşti inutil sindicatele, care interpretează politic apelul tău. Tot astfel şi teologii sunt divizaţi: unii văd în corabie un accent prea mare pe mântuirea prin fapte iar alţii, fundamentaliştii, îti reproşează că nu-L rogi pe Dumnezeu să facă o minune şi corabia să apară din senin ca răspuns la rugăciunile tale, dacă tot susţii atât de mult că Dumnezeu te-a însarcinat cu construirea ei…

Prietene, credinţa ta trece drept fanatism pentru că nu eşti cu unul ci cu doi paşi înaintea vremurilor pe care le trăim. Poate că după ce va începe potopul chestiunea corabiei să devină pertinentă. Dar cine a mai auzit despre vreo solie dată de Dumnezeu cu 120 de ani înainte de a fi nevoie de ea? Aşteaptă cel puţin până ce va începe să plouă pentru ca oamenii să poată raţiona lucid şi onest. Cred că Dumnezeu aşteaptă de la oameni ca ei să înnoate apoi să vâslească pe plute şi abia după ce vor trece de acest nivel, credinţa lor să se maturizeze şi să vadă necesitatea intrării într-o corabie. Atunci şi numai atunci vom trece corabia pe ordinea de zi a comitetului financiar şi vom vota eliberarea fondurilor necesare (care nu sunt puţine).

Nu ne-o lua în nume de rău dar acum sunt alte priorităţi; până atunci ai grijă de tine şi nu insista inutil. Oricum, sunt alături de tine când mă gândesc la sacrificiile pe care ai început să le faci singur…

Salutări soţiei.

Cu sinceritate, al tău prieten,
Ann T. Diluvianu

A doua scrisoare către Noe*

MOTTO: "Ce s-a întâmplat în zilele lui Noe, se va întâmpla la fel şi în zilele Fiului omului: mâncau, beau, se însurau şi se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie; şi a venit potopul şi i-a prăpădit pe toţi". (Luca 17,26.27)

Măi Noe,

Nu ţi se pare că ai întrecut orice măsură? Predici de mulţi ani şi nu există om de pe această planetă care să nu fi auzit istoria ta cu Dumnezeu care ţi-ar fi spus despre un potop şi despre corabie.

Dar au trecut 119 ani de când ai început să predici, ani în care ai fost singurul care ai vorbit despre potop. Asta eu nu pot să o înteleg. Te-ai gândid că s-ar putea să fi greşit? În definitiv, dacă va veni, într-adevăr, un potop, n-ar trebui să vorbească acum toată lumea despre el la cel mai serios mod cu putinţă şi nu doar în glume proaste şi cântece deşănţate? N-ar fi trebuit ca măcar o parte din bisericile şi denominaţiunile legal constituite, să anunţe acest potop în revistele şi cărţile lor, în predicile săptămânale şi congresele anuale?

şi altceva: de ce te-a trimis Dumnezeu pe tine şi nu pe un altul? Cine a mai pomenit ca Dumnezeu să trimită o solie întregii lumi printr-un singur om? N-ar fi trimis mai degrabă un comitet?

Te-ai discreditat destul şi ne-ai făcut şi pe noi, cei ce te-am susţinut la început, de râs. Ai adus asupra familiei mari probleme, ai distrus carierele băieţilor tăi ţinându-i în toţi aceşti ani cu tesla şi fierăstrăul în mână, în loc să-şi termine studiile… Ar fi timpul să încetezi.

Dacă eşti de acord, pot aranja ca să transformi corabia într-un obiectiv turistic. Poate într-un restaurant vegetarian (pentru că îti cunosc gusturile radicale) sau poate într-un muzeu. Ţi-ai putea amortiza investiţia în maximum cinci ani, cu o publicitate corespunzătoare, evident. Am prieteni

care s-ar implica în afacere şi ar ieşi ceva nesperat…

Dacă eşti de acord, sună-mă pe mobil pentru că de mâine intru în concediu. Ar fi cazul să-ţi iei şi tu câteva săptămâni de odihnă şi să ieşi cu familia din corabia aia unde ai ajuns să manânci şi să dormi…

Oricum, sună-mă pentru afacerea pe care ţi-am propus-o.

Viitorul tău tovarăş de afaceri,

Ann T. Deluvianu

Scrisoare către Avraam

MOTTO: "Prin credinţă Avraam, când a fost chemat să plece într-un loc, pe care avea să-L ia ca moştenire, a ascultat şi a plecat fără să ştie unde se duce. Prin credinţă a venit şi s-a aşezat el în ţara făgăduinţei, ca într-o ţară care nu era a lui, şi a locuit în corturi, ca şi Isaac şi Iacov, care erau împreuna moştenitori cu el ai aceleiaşi făgăduinţe. Căci el aştepta cetatea care are temelii tari, al cărei meşter şi ziditor este Dumnezeu." (Evrei 11,8-10)

Dragă unchiule,

Sper ca această scrisoare să ajungă până la cortul tău înainte ca să împachetezi totul şi să te muţi pentru a treizecea oară în ultimii cinci ani, cum îti este obiceiul. Nu te supăra de această remarcă puţin ironică dar să şti că, fie că-ţi dai seama, fie că nu, ai devenit proverbial prin hălăduielile tale cu cortul prin Cannan.

De fapt, ceea ce m-a îndemnat să-ţi scriu a fost chiar leit-motivul acesta al cortului şi al altarelor risipite peste tot. Am făcut săptămâna trecută o excursie împreuna cu colegii mei de la Facultatea de ştiinţe ale naturii din Sodoma şi pentru că toată lumea ştia că tata, Lot, este nepotul tău, n-au lipsit glumele care m-au jignit profund. Aşa că m-am hotărât să-ţi spun verde în faţă ceea ce mă macină de multă vreme. Nu prea te înduri să laşi mirosul de oi şi căldura sufocantă a cortului tău în care bâzâie muştele şi ţânţârii non-stop, pentru tihna apartamentului nostru ultra-central din Sodoma (de parcă aerul condiţionat şi piscina de pe terasă te-ar îmbolnavi de reumatism), de aceea m-am hotărât să-ţi scriu.

Văd că tata, deşi a luat înteleapta hotărâre să se despartă de tine şi de viaţa aceasta de nomad fără rost, stabilindu-se aici în Sodoma unde avem cu toţii "green card", mai păstrează din obiceiurile desuete pe care i le-ai inoculat tu. Rugăciuni înainte de masă, rugăciuni seara şi dimineaţa, odihnă absolută la fiecare şapte zile, chestiile cu altare şi jertfe de miei… Îmi este şi ruşine atunci când trebuie să vină la mine, la facultate, să-mi plătească taxele sau să discute cu profesorii. Nu scapă nici o ocazie să se discrediteze aducând vorba întotdeauna, indiferent care este tema discuţiei, de Dumnezeul lui Avraam, adică al tău… Parcă n-ar avea fiecare zeii lui (eu chiar mi-am cumpărat doi săptămâna trecută: sunt absolut admirabili, din aur curat!).

Ba chiar, atunci când s-a discutat despre drepturile speciale ale homosexualilor, în virtutea statutului nostru de oraş modern intrat în Uniunea Canaaneană, când fiecare cetăţean a fost invitat să elogieze libertatea, a fost singurul, închipuie-ţi, singurul care a protestat, făcând aluzii la blestemele Dumenzeului tău. Toată asistenţa a râs şi a fost dat afară în timp ce mie îmi venea să intru în pământ de ruşine! Ce mai, atitudine mai retrogradă nici nu mi-a mai fost dat să văd la altcineva. Cu excepţia ta. Da, a ta, pentru că i-ai împuiat capul cu idei sectare… Noroc cu mama, ea este de partea noastră şi a ştiut întotdeauna cum să medieze când tata dădea cu bâta în baltă.

Mai vrei un exemplu? Poftim: toată lumea după afaceri - tata în piaţă. Nu, nu ca să cumpere sau să vândă picturi sexy (deşi este afacerea zilei), nu cu ochii pe mersul acţiunilor la Bursă sau să ţepuiască străinii dezorientaţi şi fără viză legală, punându-i la treabă pe nimic. NU, ci pur şi simplu să ne pricopsească aducându-ne musafiri. Pe cine vede străin, în loc să-l lase să se ducă la hotel, dacă-i dă mâna, sau să doarmă în piaţă, că doar nu l-a chemat nimeni aici, îl invită la noi acasă pe gratis… Ba îi mai stă şi înainte ca o slugă, să-i ajute să-şi spele picioarele!

Ce mai, ne-am luat gândul că-l mai putem educa şi numai tu mai ai o oarecare influenţă. Treaba ta dacă alergi cu cortul după himere, cu toate că la banii tăi mi-aş trage o casă de vacanţă pe colina centrală din Gomora, cu vedere spre Templul Sexului de i-aş face praf pe toţi cei ce râd de familia noastră. Treaba ta dacă nu şti ce să faci cu banii şi ai început să-i dai ca un fraier, escrocului de Melhisedec. Dar măcar pe tata lasă-l să se bucure de viaţa frumoasă de aici şi de familie.

Sau eşti invidios că tu nu ai copii iar tata da? Nu vreau să fiu dură dar de vede treaba că visul tău cu acel Dumnezeu care ţi-a promis copii şi că o să fii un neam mare, este doar imaginaţie pioasă… Ori schimbă-ţi Dumnezeul ori fă ceva să îmbunatatesti imaginea proastă care se răsfrânge şi asupra noastră! Vino cu Sara aici, în Sodoma, la un cabinet privat: costă dar merită. Sau du-o la preotul cu falusul de lemn sfânt, cel ce administrează prostituţia sacră de la tempul din centru. Toate femeile sunt înnebunite după el - efect garantat. Sau lasă morala învechita şi ia-ţi nişte amante care să-ţi facă urmaşi. Dar grăbeşte-te pentru că vizele de Sodoma se eliberează din ce în ce mai greu. ştiu însa că vorbesc degeaba… Măcar rugăminea mea în privinţa lui tata să-ţi fie motiv de meditaţie.

În încheiere, unchiule Avraam, îti doresc o săptămână ceva mai răcoroasă acolo, în corturile tale.

Good bye, te salută fiica cea mică a lui Lot,
Baalinela.

Scrisoare către Ahab

MOTTO: "Atunci Ilie s-a apropiat de tot poporul, şi a zis: "Până când vreţi să şchiopătaţi de amândouă picioarele? Dacă Domnul este Dumnezeu, mergeţi după El; iar dacă este Baal, mergeţi după Baal!" Poporul nu i-a răspuns nimic." (1 Regi 18,21)

Luminăţia voastră,

Fericirea, bogăţia şi puterea să vă fie duse pe noi culmi de glorii eterne iar Baal, Stăpânul nostru, al tuturor, să vă binecuvânteze cu întelepciunea sa divină!

Suntem un grup de iniţiativă format din prooroci ai lui Baal şi ai Astarteei şi dorim să ne declarăm sprijinul total faţă de înteleapta voastră guvernare care a adus regatul Israel pe noi culmi de civilizaţie. Aderăm întru totul la programul de guvernare al luminăţiei voastre în care aţi pus la loc de cinste, însufletit de ataşamentul faţă de Baal şi Astarteea, stăpânii noştri celeşti, reconsiderarea religiei strămoşeşti a iubitei noastre Isabela, soţie şi mamă eminentă, femeie de renume aproape mondial, preaiubita noastră regină.

Întreg poporul priveşte cu recunoştinţă fierbinte reforma pe care o promovaţi, înlaturând misticismul şi sectarismul caracteristic cultului Dumnezeului numit YAHWEH sub a cărui tiranie ţara a gemut secole de-a rândul. Datorită hotărârii geniale de a interzice închinarea la acest Dumnezeu retrograd şi a promova cultul Domnului nostru Baal şi Doamnei noastre Astarteea, trăim

o epocă de avânt cultural remarcabil şi ţara prosperă în toate privinţele. Istoria va marca această perioadă cu litere de foc şi urmaşii urmaşilor voştri, mărite rege, îsi vor aminti cu mândrie de "Epoca de Aur-Ahab", pe vecie.

Înaltimea voastră, înfieram şi pe această cale, cu toată puterea, actele huliganice ale numitului Ilie Tişbitul care, trădător de neam şi ţară, duce o campanie făţişă de discreditare a lui Baal şi a Astarteei, lovind autoritatea voastră ilustră şi subminând interesele naţionale fundamentale… Acest individ, pus în slujba intereselor obscure ale regatului sudic Iuda, tulbură minţile mai slabe ale celor din popor, susţinând că Dumnezeul lui Avraam, Isaac şi Iacov, cel ce poartă ridicolul nume de "EU SUNT" aşa cum s-ar fi recomandat lui Moise (alt răzvrătit fugit de la stăpâni), ar fi adevăratul Dumnezeu - ceea ce este o pretenţie fără ruşine şi un atentat la sănătatea spirituală a naţiunii noastre. şi iată că naţiunea noastră doreşte să rămână credincioasă sfintei religii canaanite strămoşeşti ce subzistă pe acest meleaguri din vremurile de dinainte de Avraam.

Luminate rege Ahab, acest trădător, Ilie, trebuie prins şi judecat exemplar, pentru a nu mai induce în eroare poporul. Iată că sunt aproape trei ani de când, datorită sectantului Ilie, Baal nu poate binecuvânta sfântul pământ al ţării noastre cu ploaie. Atâta vreme cât mai este în viaţă, sfidând autoritatea voastră regală şi batjocorind sfinţii noştri dumnezei, seceta va fi răspunsul lui Baal. De aceea, prea iubitul nostru Domn, te rugăm să iei măsuri mai drastice pentru ca agitatorul periculos Ilie Tişbitul, care reuşeşte să facă jocul politic al rivalilor noştri din Iudeea, să fie prins şi pedepsit exemplar. Propunem între altele şi o alianţă de faţadă cu Iosafat, măscăriciul de-şi zice rege al Iudeii pentru a controla religios şi teritoriul sudic (plus de asta am rezolva şi problema transfugilor care caută adăpost sub norii lor).

Din punctul nostru de vedere vom face totul pentru ca Baal să se îndure de pământul nostru pârjolit de sfânta lui secetă şi îndata ce ticălosul va fi prins, vom mijloci pe lângă slăvitul său nume pentru ca ploaia să fie răspunsul potrivit. Atunci masele agitate, presa aşa-zis independentă şi oamenii noştri infiltraţi în preoţimea yahwistă a lui Iosafat, să laude în unanimitate înteleapta voastră cârmuire. Atunci o să putem avea şi şanse extrem de mari la intregarea în spaţiul de cultură inter-canaanean, cu toate avantajele socio-economico-culturale ale schimbului de idei şi bunuri, obiectiv atins numai pe jumătate de străbunicul vostru Solomon. Cu siguranţă că, după stingerea focarului de infecţie numit Ilie, procesul acesta va duce ţara noastră dincolo de culmile atinse de Solomon care nu a ştiut să se sprijine corespunzător pe consilieri întelepti şi nu a beneficiat de neasemuitul avantaj al unei regine cum este Izabela noastră cea dăruită de Astarteea cu toate harurile din lume.

Vă asigurăm de loialitatea noastră necondiţionată, mult iubite şi stimate rege luminat.

Semnat: Grupul de iniţiativă pentru combaterea sectelor, format din prooroci ai lui Baal şi ai Astarteei, "Samaria dreptcredincioasă".

Scrisoare către Isus

MOTTO: "Apoi au venit la Capernaum. Când era în casă, Isus i-a întrebat: "Despre ce vorbeaţi unul cu altul pe drum?" Dar ei tăceau, pentru că pe drum se certaseră între ei, ca să ştie cine este cel mai mare.
"Petru L-a luat deoparte, şi a început să-L mustre, zicând: "Să Te ferească Dumnezeu, Doamne! Să nu Ţi se întâmple aşa ceva!" Dar Isus S-a întors, şi a zis lui Petru: "Înapoia Mea, Satano: tu eşti o piatră de poticnire pentru Mine! Căci gândurile tale nu sunt gândurile lui Dumnezeu, ci gânduri de ale oamenilor."
(Marcu 9, 33.34; Matei 16, 22.23)

Sfinte Rabuni,

Am vrut să îti scriu de mai multe ori în toţi aceşti ani de când suntem împreuna dar de fiecare dată a intervenit câte ceva şi mi-am zis că, oricum, lucrurile se vor mai aranja cu vremea… De data aceasta însa trebui să mă asculţi pentru că efectiv aşa nu se mai poate!

De când ne cunoaştem, nu mi-ai cerut nici măcar o singură dată sfatul deşi asta te-ar fi scutit de multe necazuri. Alţii în aceeaşi situaţie mi-ar fi preţuit experienţa şi simţul de orientare chiar dacă nu am studii precum Iuda sau experienţă în administraţia publică precum colegul Matei. Dar Tu preferi să faci după capul Tău şi noi să asistăm pasivi chiar şi acum, la gafele pe care le faci… Sau te consulţi în secret cu ai lui Zebedei, că tot aspiră ei la şefie deşi eu sunt decanul de vârstă? Treaba Ta, dar când o să dai cu capul de sus, abia atunci o să vii să mă rogi să Te scot din necaz iar atunci să nu fie cam târzior.

Mă gândesc să încep ceva pe cont propriu cu Lazăr - are priză la public băiatul ăsta şi vin oamenii chiar din Alexandria să-l vadă - bineînţeles în afara orelor de servici (pentru că înca Te stimez şi apreciez dorinţa Ta de a fi recunoscut drept Mesia).

Dacă mă asculţi cu atenţie acum, planul acesta poate fi realizat în trei zile, precum metafora Ta cu dărâmarea Templului şi rezidirea în acest interval. Chiar şi cu asta, fiindcă veni vorba, era să o păţeşti pentru că te arunci cu capul înainte fără rost… Nu-ţi spun cât timp şi ce eforturi mi-au trebuit ca să-i conving pe Ben Hilam şi Iakav cel Sfânt, amicii farisei de la sinagoga din Magdala că a fost doar o figură de stil şi nu un posibil atentat la adresa siguranţei naţionale, vreo capcană extremistă a zeloţilor cu care Te-ai aliat.

Ascultă-mă Rabuni, cu capitalul electoral acumulat datorită minunilor de netăgăduit, nu-ţi poţi permite să dai cu piciorul ocaziei. Eşti în centrul atenţiei şi deci acum trebuie să acţionăm… Electoratul uită repede, chiar dacă le-am dat gratis pâine şi peşte… Nişte alianţe bine gândite cu fariseii, o întelegere cu Marele Preot ca să-l asiguri că nu-şi va pierde scaunul, un discurs naţionalist pentru a-i câştiga pe zeloţi şi tăcerea lui Pilat cumpărată. Pilat se va prinde uşor pentru că şi aşa nu-l sufere pe Irod şi abia aşteaptă să scape de el (se zvoneşte că îi datorează mulţi bani şi dacă pune mâna pe conturile lui, cu atât mai bine).

Bineînţeles, trebuie să stabilim clar de la început, algoritmul guvernamental, pentru a putea administra liniştiţi măcar un an, doi… Pe urmă putem să mai jonglăm cu procentajul… Posturile cheie le ocupăm noi care am fost cu Tine de la început iar fariseilor, saducheilor şi zeloţilor, posturi în administraţia locală în funcţie de necesităţile din teritoriu. În oraşele mari saducheii, în târguri şi pe la sate fariseii, mai ales cei habotnici iar spre graniţă, zeloţii…

Să facem lista de pe acum, să nu avem neînţelegeri mai târziu.

Deci,

- la Interne: Iacov şi Ioan, prin rotaţie, că altfel ar face urât;
- la Externe: frate-meu Andrei. Îi place să se plimbe - l-am auzit că ar vrea să vadă Dacia;
- la Finanţe: Matei, omul nostru uns cu toate alifiile şi care cunoaşte sistemul din interior;
- la Culte: Toma. Cu scepticismul său ar face o treabă bună ţinând echilibrul între fanatici şi necredincioşi. (Să nu-mi spui mie Kifa dacă nu va fi aşa!);
- la Agicultură: Bartolomeu, pentru că a rămas ţăran get-beget şi va câştiga simpatii prin naturalul său la locul potrivit;
- la Comerţ: Levi Tadeu (taică-său a fost vânzător de smochine);
- la Minorităţi: Simon Canaanitul;
- la Transporturi: Iacov Alfeu, cel care a vândut corabia unchiului său;
- la Educaţia Naţională: pe Filip - a vândut peşte lui Gamaliel trei săptămâni de-a rândul şi poate conta pe prietenia ilustrului cărturar;
- la Serviciul Special de Informaţii, nici nu se putea cineva mai potrivit ca Iuda, cu relaţiile sale şi

cu talentul său de a prevede evenimentele.

- şi ultimul cu voia Ta, eu, Petru, care aş servi excelent ca Prim-ministru, lăsându-ţi Ţie, Rabuni, postul de Mesia pe viaţă.

În rest, secretari de stat şi directori de ministere, dintre simpatizanţii noştri din teritoriu, farisei, saduchei, zeloţi… ca să pară guvern de uniune naţională, cât mai acceptabil atât pentru popor cât şi pentru oficialităţile romane.

Rabuni, colegul Iuda mi-a mărturisit că are aceeaşi dilemă: lumea este din ce în ce mai confuză aşteptând semnalul din partea noastră pentru preluarea puterii. Acum este momentul pentru proclamaţia către ţară. Acum este timpul să te afirmi ca Mesia, cel aşteptat de generaţii întregi de patrioţii care au gemut sub jugul necredincioşilor!

Pe cei doi tirani care ne conduc acum îi vom executa rapid pentru a potoli setea de răzbunare a maselor şi pentru a nu-i lăsa să ceară ajutor romanilor sau sirienilor. Se va ocupa colegul Iuda Iscarioteanul de asta. Iar după ce vom perfecta întelegerile cu romanii pentru ca să stăm liniştiţi, consolidându-ne puterea, ce ne împiedica să pornim insurecţia şi să-i izgonim? Sau şi mai bine, cine ne împiedica să ducem o propagandă opusă, pentru integrarea în structurile mediteraneene de apărare şi în uniunea Pax Romana? Putem jongla după dorinţă, numai să Te hotărăşti odată să dai semnalul mult aşteptat.

Săptămâna viitoare este cea mai potrivită ocazie. De Paşte, Ierusalimul se umple de lume şi ne va fi foarte uşor să îi manipulăm, pentru nobilul ţel, firește, de a Te proclama pe Tine, Mesia. Ascultă-mă măcar acum şi lasă-mă să aranjez lucrurile.

Aşa să ne ajute Dumnezeu,

Cu devotament pe vecie, al Tău ucenic
Simon Petru

P.S. N-aş vrea să te simţi jignit dar vreau să-Ţi mărturisesc că în ultima vreme m-am gândit mult la Ioan Botezătorul. Ce om de acţiune era! Nu-i semeni deloc. Mare păcat.

****
****

P R E F A Ţ Ă:

Ovidiu Rădulescu, pe care-l cunosc din perioada comunistă ca pe un căutător de idei generoase şi de valori spirituale, m-a rugat să-i citesc aceste eseuri pe care mi le-a recomandat ca "pilule". Din punct de vedere al gustului literar însa, eu le apreciez ca fiind adevărate prăjituri. Doctoria clasică trebuie să fie amară şi să facă bine dar acest mănunchi de eseuri este o salată de fructe, în acelaşi timp gustoasă şi binefăcătoare.

Dacă iubiţi frumosul şi binele, îi veţi fi recunoscători pentru că aveţi nevoie de aceste cuvinte care dau aripi şi vindecare. In drumul spre o maturitate literară, Ovidiu Rădulescu ne convinge de nevoia tot mai gravă - şi înca neconştientă a lumii şi chiar a noastră, a puţinilor care mai credem - de Dumnezeu şi de soluţiile pe care le are numai cerul!

Prof dr. *Florin Lăiu*

***

P R E F A Ţ Ă 2:

Dorinţele noastre sunt pricinuite întotdeauna de nevoile pe care le avem, fiindcă nu putem dori decât ceea ce ne lipseşte. Dacă vrea cineva să se apropie de Dumnezeu, pentru a fi virtuos, trebuie să se oblige a-şi păstra cumpăna gândirii în mijlocul schimbărilor necontenite ale împrejurarilor şi să rămână stăpân pe sine, netulburat şi neînfrânt în vârtejul

puterilor vrăjmaşe ce tind să-l abată pe om de la calea binelui.

Odată ajuns la această *stăpânire de sine*, Ovidiu Rădulescu, netulburat fiind de nevoile ce-i pot lovi destinul, poate aprecia cu obiectivitate BINELE şi răul în mod obişnuit, adică tot ce se consideră ca atare în viaţa umană comună, de la social la politic, de la disperare la extaz şi de la urât la frumos.

Pentru că a avut curajul să scrie ceea ce gândeşte, mă oblig să vi-l rercomand, stimaţi cititori, pe Ovidiu Rădulescu.

Daniel Amarghioalei - Directorul postului de radio "Vocea Speranţei"

***

A R G U M E N T

"Pilula" radiofonică, este, prin definiţie, o efemeridă. Impactul şi succesul ei sunt legate - inteligenţa şi umorul sunt presupuse - de stricta actualitate, de realitatea imediată. Ea ar corespunde, recurgând la analogie, "momentelor" jurnalistice caragialene de la sfârşitul secolului trecut şi tabletelor argheziene din "Bilete de papagal". Nici vorbă, comparaţia se situează în perimetrul tipologiei şi nicidecum al judecăţii de valoare. Işi poate depăşi ea totuşi, condiţia temporală atât de limitată, pentru ca din crisalida clipei să-şi ia zborul un sens mai plin, mai durabil? Altfel zis, poate sau merită să devină text?

Indubitabil că, atunci când autorul se ridică de la particularul anecdotic sau fenomenologic (fără a-l neglija), la o morală suigeneris şi la o reflecţie generală, răspunsul este afirmativ. Această subtilă şi deloc uşoară trecere la limită este reuşită şi de Ovidiu Rădulescu în volumul său "Paradis cu în... locuitori". Pilulele radiofonice susţinute cu atâta vervă la postul de radio "Vocea Speranţei" au trecut cu uşoare corijări şi adaptări scripturale - nu spun "cosmetizări" ca să nu ajung şi eu subiect de pilulă - într-o serie de acide şi incitante micro-eseuri. Autorul are stofă de moralist, dar nu, să zicem, în sensul caracterelor clasice, care dresau portrete şi fizionomii. El este mai degrabă un eticist al faptelor sociale, politice dar şi al celor de limbaj, mişcându-se cu uşurinţă între ele, observându-le şi interconectându-le , pentru a le ataca dintr-un punct ironic, maliţios şi a extrage sau propune o apreciere morală. Totdeauna însasi interpretarea şi cântărirea lucrurilor, faptelor, atitudinilor, se face având drept reper codul etic şi religios al Bibliei şi, în special, al învataturilor evanghelice. Dar să-l vedem la lucru pe împricinat, spre ilustrare, în "Despre panaceu".

Se pune sub lupă expresia pleonastică "panaceu universal" şi, după ce se constată anomalia lingvistică şi se dă explicaţia corectă de dicţionar - panaceu înseamna leac universal - sunt observate, cu câteva exemple anecdotice, anomaliile de mentalitate de-a lungul timpului: ignoranţa şi credulitatea. In Evul Mediu era la mare preţ aşa-zisa "alifie de arme", în Franţa luminată a secolului XVIII, nici mai mult nici mai puţin decât urina de elefant, iar în veacul trecut se lua sânge pentru orice boală, până la obştescul sfârşit. Şi pornind tot de la o situaţie, este evocată o scenă - i-aş spune "sceneţă" - în care un vânzător de ceaiuri miraculoase, i-a propus apoteotic să cumpere un "panaceu universal pentru toate bolile"; autorul constată cu umor trist că omul secolului XX este predispus, în aceeaşi măsură, la surogate şi mistificări, pentru a-şi vindeca iluzoriu, infirmităţile fizice şi morale. Or, singura şi autentica soluţie de salvare, singura reţetă eficientă, reaminteşte Ovidiu Rădulescu, este întoarcerea la principiile Bibliei şi la un mod de viaţă în conformitate cu ele.

In această manieră şi în acest spirit este privită simptomatologia şi altor rele sau întâmplari pilduitoare ale timpului nostru: manipularea prin cuvântul scris, mai ales în presă, mania titlurilor onorifice, marota românilor de a primi certificate de valoare de la Paris sau New York, cu pedontul ei, extremismul naţionalist, liftingul, moartea prinţesei Diana, lipsa de punctualitate şi desconsiderarea aproapelui, despre sfinţenie şi deformările ei instituţionalizate (preasfântul şi preafericitul) etc. De fiecare dată, după tuşeul de floretă al ironiei, este sugerat şi leacul, mereu ocolit de insul secolului XX: credinţa şi morala creştină.

Cartea lui Ovidiu Rădulescu instruieşte şi delectează deopotrivă, prin inteligenţa vie, ironia de calitate, uneori maliţioasă, capacitatea asociativă, referinţele religioase şi culturale şi stilul incisiv.

Prof.dr.Paul Dugneanu

***